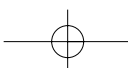
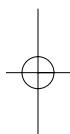

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

I. Παράλληλα κείμενα

Ενότητα 1

Ο Πλούταρχος στο παρακάτω απόσπασμα περιγράφει πώς αντέδρασαν οι γονείς του Πausανίας, όταν αποκαλύφθηκε ότι ο γιος τους είχε επικοινωνία με τον Πέρση βασιλιά και ήταν έτοιμος να προδώσει τη χώρα του.

*Περσῶν τὴν Ἑλλάδα ληλατοῦντων Πausανίας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς πεντακόσια χρυσοῦ τάλα-
ντα παρὰ Ξέρξου λαβὼν ἔμελλε προδιδόναι τὴν Σπάρτην. Φωραθέντος δὲ τούτου Ἄγησίλαος ὁ πατὴρ μέχρι τοῦ
ναοῦ τῆς Χαλκιοίκου συνεδίωξεν Ἀθηναῖς καὶ τὰς θύρας τοῦ τεμένους πλίνθω φράξας λιμῶ ἀπέκτεινεν· ἡ δὲ μή-
τηρ καὶ ἄταφον ἔρριψεν· ὡς Χρῦσερμος ἐν δευτέρῳ Ἱστορικῶν.*

Πλούταρχος, Συναγωγή ιστοριῶν παραλλήλων ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν 308 B

Γλωσσικά σχόλια

<i>ἔμελλε προδιδόναι</i> (απαρ. ενεστ. ρ. προδίδωμι)	σκόπευε να προδώσει
<i>φωραθέντος</i> (μτχ. παθ. αορ. ρ. φωράομαι, <i>φωρῶμαι</i>) δὲ τούτου	ὅταν αυτός αποκαλύφθηκε
<i>πλίνθω φράξας</i>	αφού έφραξε με πέτρες
<i>ὡς Χρῦσερμος</i>	ὅπως (ιστορεῖ) ο Χρῦσερμος

Ερωτήσεις

1. Πώς αντέδρασαν οι γονείς του Πausανίας, όταν κατάλαβαν ότι ο γιος τους θα προδίκε την πόλη του;
2. Ποιος είναι, κατά τη γνώμη σας, ο κοινός θεματικός άξονας ανάμεσα στο παραπάνω απόσπασμα και το κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 2

Ο Πολύαινος παραθέτει στα παρακάτω αποσπάσματα δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες φάνηκε η εξυπνάδα και η στρατηγική δεινότητα του Θεμιστοκλή.

Πρώτο παράλληλο κείμενο

*Τοῦ θεοῦ χρήσαντος τείχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς οἱ μὲν ἄλλοι Ἀθηναῖοι τειχίζειν τὴν ἀκρό-
πολιν ἠγόρευον, Θεμιστοκλῆς δὲ ἐς τὰς τριήρεις ἐμβαίνειν, ὡς ταύτας οὔσας τὸ ξύλινον τεῖχος τῶν Ἀθηναίων.
Ἐπέισθησαν, ἐνέβησαν, ἐναυμάχησαν, ἐνίκησαν.*

Πολύαινος, Στρατηγήματα 1.30.2

Γλωσσικά σχόλια

<i>τοῦ θεοῦ χρήσαντος</i>	ὅταν ο θεός (Απόλλωνας) έδωσε χρησμό
<i>Τριτογενεῖ</i>	στην Αθηνά (Τριτογένεια ή Τριτογενής είναι προσωνύ- μιο της Αθηνάς)
<i>εὐρύοπα</i>	αυτός που βλέπει σε μεγάλη έκταση, ο παντεπόπτης (ε- πίθετο του Δία)
<i>ἠγόρευον</i>	έλεγαν, πρότειναν
<i>ὡς ταύτας οὔσας</i>	επειδή αυτές (δηλ. οι τριήρεις) ήταν
<i>ἐνέβησαν</i> (οριστ. αορ. β' ρ. ἐμβαίνω)	επιβιβάστηκαν

Δεύτερο παράλληλο κείμενο

Θεμιστοκλῆς ἐναυλόχει περὶ Σαλαμίνα· τοῖς Ἑλλήσιν ἐδόκει φεύγειν, Θεμιστοκλεῖ ναυμαχεῖν ἐν στενῇ θαλάσῃ. Ὡς δὲ μένειν οὐκ ἔπειθεν, ἦν αὐτῷ Σίκιννος εὐνοῦχος παιδαγωγὸς τοῖν παιδῶν, νύκτωρ τὸν Σίκιννον τοῦτον ὡς βασιλέα πέμπει μὴνύσοντα κατ' εὐνοίαν δὴ ὅτι ἀποδιδράσκει τὸ Ἑλληνικόν· ἀλλὰ ναυμάχει. Πείθεται βασιλεὺς καὶ ναυμαχεῖ, καὶ τὸ πλῆθος τῶν τριήρων συνέτριψεν ἡ στενὴ θάλασσα· οἱ δὲ Ἕλληνες ἄκοντες ἐνίκησαν τῇ σοφίᾳ τοῦ στρατηγοῦ.

Πολύαινος, Στρατηγήματα 1.30.3

Γλωσσικά σχόλια

ἐναυλόχει (οριστ. παρατ. ρ. ναυλοχέω, ναυλοχῶ)	παρέμενε στο λιμάνι, ενέδρευε
ἐδόκει	φαινόταν καλό να
ὡς δὲ μένειν οὐκ ἔπειθεν	καθώς δεν τους έπειθε να μείνουν
τοῖν παιδῶν	των δύο παιδιῶν του
ὡς βασιλέα πέμπει μὴνύσοντα	στέλνει στον βασιλιά, για να μηνύσει
κατ' εὐνοίαν	λόγω συμπάθειας, ευμένειας
ἀποδιδράσκει	δραπετεύει, φεύγει
ναυμάχει (β' εν. προστ. ενεστ. ρ. ναυμαχέω, ναυμαχῶ)	να ναυμαχήσεις
ἄκοντες	παρά τη θέλησή τους

Ερωτήσεις

1. Ποιες ερμηνείες δόθηκαν στον χρησμό για το «ξύλινο τείχος» και από ποιους;
2. Να συγκρίνετε τις πληροφορίες τις οποίες παρέχουν το δεύτερο παράλληλο κείμενο και το κείμενο της Ενότητας. Ποιο από τα δύο κείμενα θεωρείτε πιο περιεκτικό και γιατί;

Ενότητα 3

Πρώτο παράλληλο κείμενο

Ἡ Ἄννα Κομνηνὴ (1083-1153/4), κόρη του αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ἀλέξιου Α' Κομνηνοῦ, ἔγραψε σε δεκαπέντε βιβλία το ιστορικό ἔργο της Ἰαλεξιάς. Στο ἔργο αὐτό πρωταγωνιστικό ρόλο ἔχει ο πατέρας της και περιγράφονται τα γεγονότα της περιόδου 1069-1148. Στο παρακάτω απόσπασμα ἡ συγγραφεύς εκφράζει τις απόψεις της σχετικά με το χρέος του ιστοριογράφου.

Ὅταν γάρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνῃ, ἐπιλαθέσθαι χρὴ εὐνοίας καὶ μίσους καὶ πολλάκις κοσμεῖν τοὺς ἐχθροὺς τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο, πολλάκις δὲ ἐλέγχειν τοὺς ἀναγκαϊοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἁμαρτία τοῦθ' ὑποδεικνύωσι. Διόπερ οὔτε τῶν φίλων καθάπτεσθαι οὔτε τοὺς ἐχθροὺς ἐπαινεῖν ὀκνητέον.

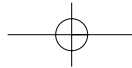
Ἄννα Κομνηνὴ, Ἰαλεξιάς, Πρόλογος 2.3

Μετάφραση

Ὅντως, ὅταν κανεὶς ἀναλαμβάνει το ἔργο του ιστοριογράφου, οφείλει να ξεχάσει την αγάπη και το μίσος: συχνά πρέπει να στολίζει τους εχθρούς του με τους μεγαλύτερους επαίνους, ὅταν τα γεγονότα το επιβάλλουν, και επίσης να ἐλέγχει τους πιο αγαπητούς, ὅταν αὐτὸ υποδεικνύουν οι λανθασμένες πράξεις τους. Γι' αὐτὸ ακριβῶς δεν πρέπει να διστάζει οὔτε τους φίλους να κατηγορεῖ οὔτε και τους εχθρούς να εγκωμιάζει.

(μτφρ. Α. Σιδέρη)

Δεύτερο παράλληλο κείμενο

Ο Προκόπιος (490/507 - περ. 562) έγραψε σε οκτώ βιβλία το ιστορικό έργο του *Ύπερ τῶν πολέμων λόγοι*, το οποίο αποτελεί την κυριότερη πηγή για την ιστορία της εποχής. Στο παρακάτω απόσπασμα ο συγγραφέας εκθέτει τις απόψεις του για το χρέος του ιστοριογράφου.

Πρέπειν τε ήγειτο ῥητορικῆ μὲν δεινότητα, ποιητικῆ δὲ μυθοποιΐαν, ξυγγραφῆ δὲ ἀλήθειαν. Ταῦτά τοι οὐδέ του τῶν οἱ ἐς ἄγαν ἐπιτηδείων τὰ μοχθηρὰ ἀπεκρύψατο, ἀλλὰ τὰ πᾶσι ξυνενεχθέντα ἕκαστα ἀκριβολογούμενος ξυνεγράφατο, εἴτε εὖ εἴτε πη ἄλλη αὐτοῖς εἰργάσθαι ξυνέβη.

Προκόπιος, *Ύπερ τῶν πολέμων λόγοι* 1.1.4-5

Μετάφραση

Και πιστεύει ότι, όπως η ευστροφία είναι απαραίτητη στη ρητορική και η μυθοπλασία στην ποίηση, έτσι ακριβώς απαιτείται και η αλήθεια για την ιστορική συγγραφή. Γι' αυτό, με βάση αυτή την αρχή, δεν απέκρυψε τα σφάλματα και τις αποτυχίες ακόμα και των πιο οικείων του, αλλά έγραψε τα πάντα με κάθε ακρίβεια, όπως πράγματι έγιναν, είτε καλά είτε κακά.

(μτφρ. Π. Ροδάκης)

Τρίτο παράλληλο κείμενο

Ο Λουκιανός στο παρακάτω απόσπασμα από το έργο του *Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν* εκφράζει την άποψή του σχετικά με τις αρετές που πρέπει να διαθέτει ένας ιστορικός.

Τοιοῦτος οὖν μοι ὁ συγγραφεὺς ἔστω – ἄφοβος, ἀδέκαστος, ἐλεύθερος, παρρησίας καὶ ἀληθείας φίλος, ὡς ὁ κωμικός φησι, τὰ σῦκα σῦκα, τὴν σκάφην δὲ σκάφην ὀνομάσων, οὐ μίσει οὐδὲ φιλία τι νέμων οὐδὲ φειδόμενος ἢ ἐλεῶν ἢ αἰσχυνόμενος ἢ δυσωπούμενος, ἴσος δικαστής, εὖνους ἅπασιν ἄχρι τοῦ μὴ θατέρῳ τι ἀπονείμει πλεῖον τοῦ δέοντος, ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ ἄπολις, αὐτόνομος, ἀβασιλευτος, οὐ τί τῶδε ἢ τῶδε δόξει λογιζόμενος, ἀλλὰ τί πέπρακται λέγων.

Λουκιανός, *Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν* 41

Γλωσσικά σχόλια

μοι	κατά τη γνώμη μου
ἔστω (γ' εν. προστ. ενεστ. ρ. εἰμί)	να είναι
ἀδέκαστος	αδωροδόκητος, αμερόληπτος
παρρησία	η ελευθερία του λόγου
ὀνομάσων	λέγοντας
οὐ νέμων	χωρίς να χειρίζεται, εκμεταλλεύεται, εκτιμά
μίσει	εξαιτίας μίσους
οὐδὲ φειδόμενος	χωρίς να λυπάται
(οὐδὲ) δυσωπούμενος	χωρίς να πτοείται, να δειλιάζει
εὖνους ἅπασιν	καλοπροαίρετος με όλους
ἄχρι τοῦ μὴ θατέρῳ τι ἀπονείμει (απαρ. αορ. ρ. ἀπονέμω) πλεῖον τοῦ δέοντος	μέχρι το σημείο να μην παραχωρεί σε κάποιον περισσότερα από όσα πρέπει
ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ ἄπολις	ξένος και χωρίς πατρίδα στα βιβλία του
οὐ τί τῶδε ἢ τῶδε δόξει (οριστ. μέλλ. ρ. δοκεῖ) λογιζόμενος	χωρίς να σκέφτεται τι εντύπωση θα σχηματίσει ο ένας ή ο άλλος
τί πέπρακται (οριστ. παρακ. ρ. πράττομαι) λέγων	λέγοντας, παραθέτοντας τι έχει γίνει

Ερωτήσεις

1. Ποιο είναι το χρέος του ιστορικού σύμφωνα με την Άννα Κομνηνή και τον Προκόπιο;
2. Ποιες αρετές πρέπει να διαθέτει ο ιστορικός σύμφωνα με τον Λουκιανό;
3. Ποια κοινά σημεία παρουσιάζουν οι απόψεις που διατυπώνονται στα παράλληλα κείμενα και στο κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 4

Πρώτο παράλληλο κείμενο

Ο Φώτιος στη *Βιβλιοθήκη* του έχει διασώσει περιληπτικά ένα έργο του Αντωνίου Διογένη, το οποίο πραγματευόταν τις ταξιδιωτικές περιπέτειες του Δεινία και του γιου του στη Μαύρη Θάλασσα. Ο Δεινίας ταξιδεύει στις αρκτικές περιοχές, περνά τον Βορρά και φτάνει στο φεγγάρι. Ο Φώτιος όλα αυτά τα θεωρεί «*άπιστα*».

Και ἕτερα δὲ ἀπαγγέλλει ἰδεῖν ὁμοία, καὶ ἀνθρώπους δὲ ἰδεῖν καὶ ἕτερά τινα τερατεύεται, ἃ μηδεὶς μῆτε ἰδεῖν ἔφη μῆτε ἀκοῦσαι, ἀλλὰ μηδὲ φαντασίαις ἀνετυπώσατο. Καὶ τὸ πάντων ἀπιστότατον, ὅτι πορευόμενοι πρὸς Βορρῶν ἐπὶ σελήνην, ὡς ἐπὶ τινα γῆν καθαρωτάτην, πλησίον ἐγένοντο, ἐκεῖ τε γινόμενοι ἴδοιεν ἃ εἰκὸς ἦν ἰδεῖν τὸν τοιαύτην ὑπερβολὴν πλασμάτων προαναπλάσαντα.

Φώτιος, *Βιβλιοθήκη* 166.111a

Γλωσσικά σχόλια

ἀπαγγέλλει	αφηγείται, αναφέρει
τερατεύεται	διηγείται τερατώδη, απίστευτα πράγματα
ἔφη (οριστ. παρατ. ρ. φημί)	εἶπε, ισχυρίστηκε
φαντασίαις ἀνετυπώσατο	σχεδίασε με τη φαντασία, φαντάστηκε
ἃ εἰκὸς ἦν ἰδεῖν (απαρ. αορ. β' ρ. ὄραω, ὄρω)	ὅσα ἦταν εύλογο να δει
τὸν τοιαύτην ὑπερβολὴν πλασμάτων προαναπλάσαντα	αυτός που έπλασε, δημιούργησε με τη φαντασία του τέτοια εξωφρενικά πλάσματα

Δεύτερο παράλληλο κείμενο

Ο Λουκιανός παραθέτει στο παρακάτω απόσπασμα τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν ύστερα από ενδελεχή παρατήρηση οι Αιθίοπες σχετικά με την προέλευση του φωτός της Σελήνης. Έτσι, καταδεικνύεται ότι, παράλληλα με τη φανταστική εικόνα που συντηρούσαν η λογοτεχνία και ο μύθος, οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν και την επιστημονική εξήγηση πολλών φυσικών φαινομένων.

Ίδόντες ὧν πρῶτα τὴν σεληναίην οὐκ ἐς πάμπαν ὁμοίην φαινομένην, ἀλλὰ πολυεῖδέα τε γιγνομένην καὶ ἐν ἄλλοτε ἄλλη μορφῇ τρεπομένην, ἐδόκεεν αὐτέοισιν τὸ χρῆμα θωύματος καὶ ἀπορίης ἄξιον. Ἐνθεν δὲ ζητέοντες εὗρον τουτέων τὴν αἰτίην, ὅτι οὐκ ἴδιον τῇ σεληναίῃ τὸ φέγγος, ἀλλὰ οἱ παρ' ἡελίου ἔρχεται.

Λουκιανός, *Περὶ τῆς ἀστρολογίης* 3

Γλωσσικά σχόλια

οὐκ ἐς πάμπαν ὁμοίην φαινομένην	ὅτι δεν είχε συνέχεια την ίδια μορφή
πολυειδέα	πολύμορφη, ποικίλη
ἔδόκεεν αὐτέοισιν	φαινόταν σε αυτούς
τὸ χρῆμα θαύματος καὶ ἀπορίας ἄξιον	πράγμα αξιοθαύμαστο και αξιοπερίεργο
ἔνθεν	έτσι, μετά από αυτό
ζητέοντες	αναζητώντας
ὅτι οὐκ ἴδιον τῇ σεληναίῃ τὸ φέγγος	ὅτι η λαμπρότητα δεν είναι της Σελήνης (το φως δεν πηγάζει από τη Σελήνη)
ἀλλὰ οἱ παρ' ἡελίου ἔρχεται	ἀλλὰ ἔρχεται σε αυτήν από τον Ἴλιο

Ερωτήσεις

1. Πώς αντιμετωπίζει ο Φώτιος τα λεγόμενα του Αντωνίου Διογένη; Με ποιον από τους δύο θα συμφωνούσε ο Λουκιανός, κατά την άποψή σας;
2. Ο Λουκιανός είναι ο συγγραφέας τόσο του δεύτερου αποσπάσματος όσο και του κειμένου της Ενότητας. Ωστόσο, παρατηρούμε διαφορετική προσέγγιση του θέματος στα δύο κείμενα. Τι είναι αυτό που διαφοροποιεί τα δύο κείμενα, κατά τη γνώμη σας;

Ενότητα 5

Στο παρακάτω απόσπασμα εκθειάζεται η ελεημοσύνη, γιατί μας φέρνει πιο κοντά στον Θεό.

Ὁ Χριστὸς πλούσιος ὦν ἐπτώχευσε, ἵνα καὶ ἡμεῖς τοὺς πτωχοὺς ὡς ἀδελφοὺς τοῦ ἡμετέρου Δημιουργοῦ καὶ κριτοῦ ἐλεήσωμεν. Καὶ τί τῆς φιλοπτωχίας τὸ κέρδος; Ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ Κύριος. Δηλοῖ δὲ τὴν τῆς κρίσεως ὀδύνας τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ πόνοους ἐπιφέρουσαν. Ῥύσεται φῶς τοὺς φιλοπτώχους ὁ Κύριος. Χρεωσθεὶ γὰρ αὐτοῖς φιλανθρωπίαν, ὡς αὐτὸς τὴν ἐλεημοσύνην παρ' αὐτοῖς δανεισάμενος· καὶ διὰ μὲν τοῦ Σολομῶντος εἰπὼν· Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανεῖζει Θεόν.

Ἄθανάσιος ὁ Μέγας, 27.196.29-38

Γλωσσικά σχόλια

πλούσιος ὦν	ενώ ήταν πλούσιος
ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ	σε μια δύσκολη περίσταση
ῥύσεται (οριστ. μέλλ. ρ. ῥύομαι)	θα λυτρώσει, θα σώσει, θα ελευθερώσει
δηλοῖ	φανερώνει, δηλώνει

Ερωτήσεις

1. Ποιο είναι το όφελος από την ελεημοσύνη, σύμφωνα με το παραπάνω απόσπασμα;
2. Πώς αντιλαμβάνεστε την πνευματική και κοινωνική διάσταση της ελεημοσύνης με τη βοήθεια των αποσπασμάτων του Μεγάλου Αθανασίου και του Ιωάννου του Χρυσοστόμου;
3. Ποια μορφή θα έπαιρναν οι ανθρώπινες κοινωνίες, κατά τη γνώμη σας, αν τα μέλη τους χαρακτηρίζονταν από την αρετή της ελεημοσύνης;

Ενότητα 6

Στον παρακάτω διάλογο ο Λάχης και ο Νικίας εκφράζουν την πεποίθησή τους ότι ο Σωκράτης είναι ο μόνος ειδήμων στα θέματα της εκπαίδευσης των νέων.

ΛΑ.: Σοφός γάρ τοι σὺ εἶ, ὦ Νικία. Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ Λυσιμάχῳ τῷδε καὶ Μελησίᾳ συμβουλευῶ σέ μὲν καὶ ἐμέ περὶ τῆς παιδείας τῶν νεανίσκων χαίρειν ἔαν, Σωκράτη δὲ τουτονί, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, μὴ ἀφιέναι· εἰ δὲ καὶ ἐμοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἦσαν οἱ παῖδες, ταῦτ' ἂν ταῦτ' ἐποίουν.

ΝΙ.: Ταῦτα μὲν κἀγὼ συγχωρῶ· ἐάνπερ ἐθέλῃ Σωκράτης τῶν μειρακίων ἐπιμελεῖσθαι, μηδένα ἄλλον ζητεῖν.
Πλάτων, Λάχης 200 c

Γλωσσικά σχόλια

σε μὲν καὶ ἐμέ περὶ τῆς παιδείας τῶν νεανίσκων χαίρειν	τοι	βέβαια
ἔαν (απαρ. ενεστ. ρ. ἐάω, ἐῷ)		να αφήσουν κατά μέρος κι εσένα και μένα σχετικά με
ὅπερ		την παιδεία των νέων
Σωκράτη δὲ τουτονί μὴ ἀφιέναι (απαρ. ενεστ. ρ. ἀφίημι)		πράγμα βέβαια το οποίο
ταῦτ' ἂν ταῦτ' ἐποίουν		τον Σωκράτη όμως αυτόν εδώ να μην τον αφήσουν
ταῦτα μὲν κἀγὼ συγχωρῶ		τα ίδια θα έκανα
ἐάνπερ		κι εγώ συμφωνώ με αυτά
τῶν μειρακίων ἐπιμελεῖσθαι		αν βέβαια
		να φροντίσει για την παιδεία των νέων

Ερωτήσεις

1. Γιατί ο Λάχης και ο Νικίας θεωρούν ότι ο Σωκράτης είναι ο πλέον κατάλληλος για την εκπαίδευση των νέων;
2. Ποιος, κατά τη γνώμη σας, είναι ο κοινός θεματικός άξονας ανάμεσα στο παράλληλο κείμενο και στο κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 7

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Ξενοφών περιγράφει τη συνάντηση του Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησιλάου με τον Φαρνάβαζο, από την οποία αναδεικνύονται οι διαφορές ανάμεσα στον λιτό σπαρτιατικό τρόπο ζωής του Αγησιλάου και τον τρυφηλό τρόπο ζωής του Φαρνάβαζου.

Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὢν καὶ Ἀγησιλάῳ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. Οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ὡς οἶοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρναβάζου. Ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων τὸν Φαρναβάζου εἰς συγκείμενον χωρίον, ἔνθα δὴ Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόᾳ τινὶ κατακείμενοι ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρναβάζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ ἄξιαν. Ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπόντων ῥαπτά, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἠσχύνθη ἐντρυφεῖσθαι, ὁρῶν τοῦ Ἀγησιλάου τὴν φαυλότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτὸς ὥσπερ εἶχε χαμαί. Καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν, ἔπειτα τὴν δεξιὰν προτείναντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπρούτεινε καὶ ὁ Ἀγησίλαος. Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λόγου ὁ Φαρναβάζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος.

Ξενοφών, Ἑλληνικά 4.1.29-31

Γλωσσικά σχόλια

Κυζικηνός	από την Κύζικο (στην Προποντίδα της Μ. Ασίας)
ξένος	φίλος από φιλοξενία
ἐξενώθη	έγινε φίλος
οἶοιτο (ευκτ. ενεστ. ρ. οἶομαι)	θεωρούσε, νόμιζε
συναγαγεῖν (απαρ. αορ. β' ρ. συνάγω) αὐτῶν	ὅτι θα μπορούσε να φέρει σε αυτόν για συνομιλίες
ἄν εἰς λόγους	
σπονδάς λαβὼν καὶ δεξιάν	αφού έκαναν συμφωνία και χειραψία
παρῆν ἄγων	εμφανίστηκε οδηγώντας
εἰς συγκείμενον χωρίον	στον συμφωνημένο τόπο
ἔνθα	όπου
οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα	τριάντα στρατιώτες που ήταν μαζί του
χαμαὶ ἐν πόᾳ τινὶ κατακείμενοι	καθισμένοι κάτω στο χορτάρι
ἦκεν ἔχων στολήν	είχε έρθει φορώντας ενδυμασία
ὑποτιθέντων (μτχ. ενεστ. ρ. ὑποτίθημι) τῶν θεραπόντων	αφού τοποθέτησαν κάτω οι υπηρέτες
ῥαπτὰ	κενητά μαξιλάρια
ἐφ' ὧν	πάνω στα οποία
ἤσχύνθη ἐντροφῆσαι	ντραπήκε για τον τρυφηλό τρόπο ζωής του
τὴν φαυλότητα	την έλλειψη πολυτέλειας, την απλότητα
ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν (οριστ. αορ. ρ. προσαγορεύω)	αντάλλαξαν χαιρετισμό
πρεσβύτερος	μεγαλύτερος στην ηλικία

Ερωτήσεις

1. Με βάση το παραπάνω απόσπασμα, πώς θα χαρακτηρίζατε τον Αγησίλαο; Με ποια μέθοδο ο Ξενοφών δίνει έμφαση σε αυτά τα χαρακτηριστικά του;
2. Ποιος, κατά τη γνώμη σας, είναι ο κοινός θεματικός άξονας ανάμεσα στο παραπάνω απόσπασμα και το κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 8

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Πλάτων διατυπώνει την άποψη ότι οι θεοί έπλασαν το ανθρώπινο γένος. Οι άνθρωποι στη συνέχεια ένιωσαν την ανάγκη να ιδρύσουν βωμούς για να τιμήσουν τους θεούς. Αρχικά ζούσαν διασκορπισμένοι, γρήγορα όμως κατάλαβαν ότι θα επιβίωναν μόνο αν οργανώνονταν σε πόλεις, κι έτσι άρχισε η εξέλιξη των πολιτειακών συστημάτων.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύνεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκίσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾔκουσιν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἰκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική, ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σάξεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἐρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἴεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.

Πλάτων, *Πρωταγόρας* 322 a-c

Γλωσσικά σχόλια

μετέσχε (οριστ. αορ. β' ρ. μετέχω)	μετείχε
διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοῦς	ἐξαιτίας της συγγενείας του με το θείο, μόνο αυτός α-
ἐνόμισεν	πό τα πλάσματα πίστεψε στους θεοῦς
φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο	εφηύρε γρήγορα έναρθρο λόγο και λέξεις
ἐσθῆτας	ρούχα, ενδύματα
ὑποδέσεις	υποδήματα
στρωμνάς	στρωσίδια, σκεπάσματα
σποράδην	διασκορπισμένοι
πανταχῆ	από κάθε άποψη
ἐνδεής	ελλιπής, ανεπαρκής
ὄτ'	όταν
ἄτε οὐκ ἔχοντες	επειδή πράγματι δεν κατείχαν
σκεδαννύμενοι διεφθείροντο	διασκορπίζονταν και αφανίζονταν
δείσας (μτχ. αορ. ρ. δέδοικα, δέδια)	επειδή φοβήθηκε
μὴ ἀπόλοιτο (ευκτ. αορ. β' ρ. ἀπόλλυμαι) πᾶν	μήπως αφανιστεί ολόκληρο
δίκην	δικαιοσύνη
ἵν' εἶεν (ευκτ. ενεστ. ρ. εἶμι)	για να είναι
πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί	μέσα πειθαρχίας για τις πόλεις και συνεκτικοί δεσμοί φιλίας για τους ανθρώπους

Ερωτήσεις

1. Ποια ήταν η σχέση ανθρώπου και θεού και για ποιο λόγο δημιουργήθηκαν οι πόλεις σύμφωνα με το παραπάνω απόσπασμα;
2. Να συγκρίνετε τις θέσεις του Κριτία για τη γένεση του νόμου στο κείμενο της Ενότητας με τις αντίστοιχες απόψεις του Πρωταγόρα στο παράλληλο κείμενο.

Ενότητα 9

Πρώτο παράλληλο κείμενο

Ο Αιλιανός στο παρακάτω απόσπασμα αναφέρει την περίπτωση της Φερενίκης, η οποία επίσης προσπάθησε να παρακολουθήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

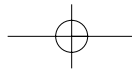
Φερενίκη τὸν υἱὸν ἦγεν ἐς Ὀλύμπια ἀθλεῖν. Κωλύόντων δὲ αὐτὴν τῶν Ἑλλανοδικῶν τὸν ἀγῶνα θεάσασθαι, παρελθοῦσα ἐδικαιολογήσατο πατέρα μὲν Ὀλυμπιονίκην ἔχειν καὶ τρεῖς ἀδελφοὺς καὶ αὐτὴ παῖδα Ὀλυμπίων ἀγωνιστὴν· καὶ ἐξενίκησε τὸν δῆμον καὶ τὸν εἴργοντα νόμον τῆς θεάς τὰς γυναῖκας, καὶ ἐθεάσατο Ὀλύμπια.

Αἰλιανός, Ποικίλη Ἱστορία 10.1

Γλωσσικά σχόλια

ἦγεν	έφερε
κωλύόντων αὐτήν	επειδή την εμπόδιζαν
θεάσασθαι (απαρ. αορ. ρ. θεάομαι, θεῶμαι)	να δει
παραελθοῦσα ἐδικαιολογήσατο	αφού παρουσιάστηκε ενώπιον των αρχών, υπερασπί-
ἐξενίκησε (οριστ. αορ. ρ. ἐκνικάω, ἐκνικῶ)	στηκε τον εαυτό της
τὸν εἴργοντα νόμον	υπερνίκησε τον νόμο που απέκλειε

Δεύτερο παράλληλο κείμενο

Το τόλμημα της Καλλιπάτειρας να παρακολουθήσει τους αγώνες στην Ολυμπία αφηφώντας τη σχετική απαγόρευση ενέπνευσε τον ποιητή Λορέντζο Μαβίλη να γράψει γι' αυτήν.

– Αρχόντισσα Ροδίτισσα, πώς μπήκες;
– Γυναίκες διώχνει μια συνήθεια αρχαία
εδώθε. — Έχω ένα ανίψι, τον Ευκλέα,
τρία αδέρφια, γιο, πατέρα ολυμπιονίκες·

να με αφήσετε πρέπει, Ελλανοδίκες,
κι εγώ να καμαρώσω μες στα ωραία
κορμιά, που για το αγρίλι του Ηρακλέα
παλεύουν, θαυμαστές ψυχές αντρίκιες.

Με τις άλλες γυναίκες δεν είμαι όμοια·
στον αιώνα το σόι μου θα φαντάζει
με της αντρειάς τα αμάραντα προνόμια.
Με μάλαμα γραμμένος το δοξάζει
σε αστραφτερό κατεβατό μαρμάρου
ύμνος χρυσός του αθάνατου Πινδάρου.

Λορέντζος Μαβίλης, *Καλλιπάτειρα*

Ερωτήσεις

1. Ποια στοιχεία για τη σημασία που απέδιδαν οι αρχαίοι Έλληνες στον αθλητισμό, και ιδιαίτερα στους Ολυμπιακούς Αγώνες, διακρίνονται στο ποίημα του Λ. Μαβίλη, στο απόσπασμα από τον Αιλιανό και στο κείμενο της Ενότητας;
2. Με βάση τα παραπάνω παράλληλα κείμενα, το κείμενο της Ενότητας και τις γνώσεις σας από την Ιστορία, να αναφέρετε περιορισμούς που είχε να αντιμετωπίσει μια γυναίκα στην Ελλάδα της κλασικής εποχής.

Ενότητα 10

Στο παρακάτω απόσπασμα από τον ομώνυμο Νεκρικό Διάλογο ο Τερψίων παραπονιέται στον Πλούτωνα ό-τι πέθανε πολύ νέος, ενώ άλλοι, πολύ γηροντότεροι, ζουν ακόμη. Ο Πλούτων του απαντά ότι το τέλος της ζωής κάθε ανθρώπου είναι καθορισμένο από τη Μοίρα και τη Φύση.

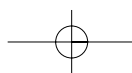
ΤΕΡ.: Τοῦτο, ὦ Πλούτων, δίκαιον, ἐμὲ μὲν τεθνάναι τριάκοντα ἔτη γεγονότα, τὸν δὲ ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα γέροντα Θούριτον ζῆν ἔτι;

ΠΛ.: Δικαιότατον μὲν οὖν, ὦ Τερψίων, εἴ γε ὁ μὲν ζῆ μηδένα εὐχόμενος ἀποθανεῖν τῶν φίλων, σὺ δὲ παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἐπεβούλευες αὐτῷ περιμένων τὸν κλῆρον.

ΤΕΡ.: Οὐ γὰρ ἐχρῆν γέροντα ὄντα καὶ μηκέτι χρῆσασθαι τῷ πλούτῳ αὐτὸν δυνάμενον ἀπελθεῖν τοῦ βίου παραχωρήσαντα τοῖς νέοις;

ΠΛ.: Καινὰ, ὦ Τερψίων, νομοθετεῖς, τὸν μηκέτι τῷ πλούτῳ χρῆσασθαι δυνάμενον πρὸς ἡδονὴν ἀποθνήσκειν· τὸ δὲ ἄλλως ἢ Μοῖρα καὶ ἡ φύσις διέταξεν.

Λουκιανός, *Νεκρικοί Διάλογοι 16.1*

Γλωσσικά σχόλια

ἐμὲ τεθνάναι (απαρ. παρακ. ρ. θνήσκω)	ἔχω πεθάνει
ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα	πάνω από ενενήντα
εἷ γε	αφού βέβαια
ἐπεβούλευες αὐτῶ	σχεδιάζεις το κακό του
τόν κληρον	την κληρονομιά
ἐχρῆν	έπρεπε
καινά	καινοφανή, καινούρια
πρὸς ἡδονήν	για ευχαρίστηση
ἄλλως	αλλιώς

Ερωτήσεις

1. Πώς δικαιολογεί το παράπονό του ο Τερψίων και πώς αντικρούει το επιχείρημά του ο Πλούτων;
2. Ποια είναι τα κοινά θεματικά και υφολογικά στοιχεία του παραπάνω παράλληλου κειμένου και του κειμένου της Ενότητας;

Ενότητα 11

Στο παρακάτω απόσπασμα ο απόστολος Παῦλος συμβουλεύει τα παιδιά να υπακούουν στους γονεῖς τους και να τους τιμούν, αλλά και τους γονεῖς να ανατρέφουν σωστά τα τέκνα τους.

Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔση μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου.

Ἀπόστολος Παῦλος, Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους 6.1-4

Γλωσσικά σχόλια

ἐν Κυρίῳ	σύμφωνα με το θέλημα του Κυρίου
ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ	που είναι η πρώτη εντολή η οποία περιέχει υπόσχεση
ἵνα εὖ σοι γένηται	για να ευτυχήσεις
μὴ παροργίζετε	μην εξοργίζετε

Ερωτήσεις

1. Ποιες προτροπές απευθύνει ο απόστολος Παῦλος στα παιδιά και ποιες στους γονεῖς;
2. Ποιες υφολογικές και θεματικές ομοιότητες διακρίνετε ανάμεσα στο παραπάνω παράλληλο κείμενο και το κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 12

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Ξενοφών εξηγεί στους στρατιώτες του γιατί μερικές φορές τους συμπεριφέρεται βίαια. Δικαιολογείται λέγοντας ότι τους ασκεί βία, για να τους προφυλάξει στο μέλλον από τη λόγχη του εχθρού, και ότι τους τιμωρεί για το καλό τους, όπως τιμωρούν οι γονείς και οι δάσκαλοι τα παιδιά.

Ἄλλον δέ γε ἴσως ἀπολειπόμενόν που διὰ ῥαστώνῃν καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς τοὺς πρόσθεν καὶ ἡμᾶς τοὺς ὀπίσθεν πορεύεσθαι ἔπαισα πύξ, ὅπως μὴ λόγχη ὑπὸ τῶν πολεμίων παιίοιτο. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ἔξεστιν αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐμοῦ ἔπαθον παρὰ τὸ δίκαιον, δίκην λαβεῖν. Εἰ δ' ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο, τί μέγα ἂν οὕτως ἔπαθον ὅτου δίκην ἂν ἠξίουν λαμβάνειν; Ἄπλοῦς μοι, ἔφη, ὁ λόγος· εἰ μὲν ἐπ' ἀγαθῶ ἐκόλασα τίνα, ἀξιῶ ὑπέχειν δίκην οἷαν καὶ γονεῖς υἱοῖς καὶ διδάσκαλοι παισὶ· καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ καίουσι καὶ τέμνουσιν ἐπ' ἀγαθῶ.

Ξενοφῶν, *Κύρου Ἀνάβασις* 5.8.16-19

Γλωσσικά σχόλια

ἀπολειπόμενόν που	που είχε μείνει πίσω, είχε καθυστερήσει
διὰ ῥαστώνῃν	εξαιτίας της ραθυμίας του, της νωθότητάς του
κωλύοντα	που εμπόδιζε
ἔπαισα (οριστ. αορ. ρ. παιῶ) πύξ	χτύπησα με γροθιά
ἔξεστιν αὐτοῖς σωθεῖσιν (δοτ. πληθ. μτχ. παθ. αορ. ρ. σώζω)	είναι δυνατόν σε αυτούς, αφού σώθηκαν, να με τιμωρήσουν
δίκην λαβεῖν (απαρ. αορ. β' ρ. λαμβάνω)	
ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ὅτου	κοντά στους εχθρούς (δηλαδή, είχαν αιχμαλωτιστεί) για το οποίο
ἐπ' ἀγαθῶ ἐκόλασα	για καλό τιμώρησα
ὑπέχειν δίκην	να με τιμωρήσετε

Ερωτήσεις

1. Με ποια επιχειρήματα προσπαθεί ο Ξενοφών να αποδείξει στους στρατιώτες του ότι τους τιμωρεί για το καλό τους;
2. Ποια παραδείγματα επικαλείται ο Ξενοφών, για να πείσει τους στρατιώτες του ότι πολλές φορές μια δυσάρεστη συμπεριφορά έχει θετική επίπτωση στον αποδέκτη της;
3. Ποια κοινά θεματικά στοιχεία διακρίνετε στο παραπάνω παράλληλο κείμενο και στο κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 13

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Δημόκριτος εκθέτει τις απόψεις του περί σωστού και ισορροπημένου τρόπου ζωής.

Ὅσοι ἀπὸ γαστρὸς τὰς ἡδονὰς ποιέονται ὑπερβεληκότες τὸν καιρὸν ἐπὶ βρώσεσιν ἢ πόσεσιν ἢ ἀφροδισίουσιν, τοῖσι πᾶσιν αἱ μὲν ἡδοναὶ βραχεῖαί τε καὶ δι' ὀλίγου γίνονται, ὀκόσον ἂν χρόνον ἐσθίωσιν ἢ πίνωσιν, αἱ δὲ λῦπαι πολλαί. Τοῦτο μὲν γὰρ τὸ ἐπιθυμεῖν αἰεὶ τῶν αὐτῶν πάρεστι καὶ ὀκόταν γένηται ὀκοίων ἐπιθυμέουσι, διὰ ταχέος τε ἢ ἡδονὴ παροίχεται, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτοῖσι χρηστόν ἐστιν ἄλλ' ἢ τέρψις βραχεῖα, καὶ αὐθις τῶν αὐτῶν δεῖ.

Δημόκριτος, *απ. 235* (= *Στοβαῖος, Ἀνθολόγιον* 3.6.65)

Γλωσσικά σχόλια

ἀπό γαστρός	από την κοιλιά
τάς ἡδονάς ποιέονται	βρίσκουν ευχαρίστηση
ὑπερβεβληγότες (μτχ. παρακ. ρ. ὑπερβάλλω)	έχοντας υπερβεί κάθε όριο
τὸν καιρὸν	
ἐπὶ βρώσεσιν ἢ πόσεσιν ἢ ἀφροδισίοισιν	στα φαγητά, στα ποτά ή στις σαρκικές ηδονές
ὄκῳσον ἂν χρόνον ἐσθίωσιν	ὄσο τυχόν χρόνο τρώνε
τὸ ἐπιθυμῆν ἄει τῶν αὐτῶν	το να επιθυμῆς πάντοτε τα ίδια
πάρεστι	εμφανίζεται
ὀκῳταν	(ιωνικός τύπος ἀντί ὀπόταν) ὅποτε
ὀκῳίων	(ιωνικός τύπος ἀντί ὀποίων) ὅποια
παροίχεται	παρέχεται
χρηστόν	καλό, ωφέλιμο
ἄλλ' ἢ	παρά μόνο
αὐθις τῶν αὐτῶν δεῖ	πάλι υπάρχει η ίδια ἀνάγκη

Ερωτήσεις

1. Να συγκρίνετε τις ἀπόψεις του Δημοκρίτου και του Γαῖου Μουσωνίου Ρούφου για τη διατροφή.
2. Με βάση τις γνώσεις σας ἀπό την Ιστορία και ἀπό το Ἀνθολόγιο «Ἀρχαία Ελλάδα: Ο τόπος και οἱ ἄνθρωποι», ποιες ἴταν οἱ διατροφικές συνήθειες των Ἀθηναίων και των Σπαρτιατῶν;

Ενότητα 14

Στο παρακάτω ἀπόσπασμα περιγράφεται πῶς ἕνας κυβερνήτης πλοίου ἔσωσε το καράβι του παρατηρώντας προσεκτικά τη συμπεριφορὰ ενός κοπαδιοῦ γερανῶν.

Κυβερνήτης ἰδὼν ἐν πελάγει μέσῳ γεράνουσ ὑποστρεφούσας καὶ τὴν ἔμπαλιν πετομένας, συνεῖδεν ἐναντίου προσβολῆ πνεύματος ἐκείνας ἀποστῆναι τοῦ πρόσω· καὶ τῶν ὀρνέων ὡς ἂν εἴποις μαθητῆς γενόμενος παλίμπλους ἦλθε, καὶ τὴν ναῦν περιέσωσε. Καὶ τοῦτο πρῶτον γενόμενον μάθημά τε ὁμοῦ καὶ παιδεύμα ὑπὸ τῶνδε τῶν ὀρνίθων τοῖς ἀνθρώποις παρεδόθη.

Αἰλιανός, Περί ζῳων ιδιότητος 3.14

Γλωσσικά σχόλια

ἐν πελάγει μέσῳ	μεσοπέλαγα
γεράνουσ ὑποστρεφούσας καὶ τὴν ἔμπαλιν πετομένας	γερανούς να στρέφονται και να πετούν προς τα πίσω
συνεῖδεν (οριστ. αορ. β' ρ. συνοράω, συνορῶ)	εἶδε συγχρόνως
ἐναντίου προσβολῆ πνεύματος	εξαιτίας της ριπῆς ἀντίθετου ἀνέμου
ἐκείνας ἀποστῆναι (απαρ. αορ. β' ρ. ἀφίσταμαι) τοῦ πρόσω	ὅτι ἐκεῖνοι ἀπομακρύνθηκαν, ἔφυγαν μακριά
παλίμπλους ἦλθε	ἄλλαξε πορεία στρεφόμενος προς τα πίσω

Ερωτήσεις

1. Πῶς βοήθησαν οἱ γερανοὶ τοὺς ναυτικούς στο παραπάνω ἀπόσπασμα;
2. Ποιες θεματικές ομοιότητες εντοπίζετε ἀνάμεσα στο παραπάνω παράλληλο κείμενο και το κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 15

Στο παρακάτω απόσπασμα επαινούνται όσοι πολέμησαν στον Μαραθώνα και στη Σαλαμίνα ως πρότυπα ανδρείας που δίδαξαν στους άλλους Έλληνες να μη φοβούνται την αριθμητική υπεροχή των βαρβάρων.

Τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν τῶν τότε ναυμαχησάντων, ὅτι τὸν ἐχόμενον φόβον διέλυσαν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔπαυσαν φοβουμένους πλῆθος νεῶν τε καὶ ἀνδρῶν. Ὑπ' ἀμφοτέρων δὴ συμβαίνει, τῶν τε Μαραθῶνι μαχασμένων καὶ τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, παιδευθῆναι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὑπὸ μὲν τῶν κατὰ γῆν, ὑπὸ δὲ τῶν κατὰ θάλατταν μαθόντας καὶ ἐθισθέντας μὴ φοβεῖσθαι τοὺς βαρβάρους.

Πλάτων, *Μενέξενος* 241 b-c

Γλωσσικά σχόλια

τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν	γι' αυτό αξίζει να επαινούμε
ὅτι	επειδή δηλαδή
ὑπ' ἀμφοτέρων	και από τους δύο αυτούς (δηλ. τους μαραθωνομάχους και τους σαλαμινομάχους)
παιδευθῆναι (απαρ. παθ. αορ. α' ρ. παιδεύομαι)	να διδαχτούν
ὑπὸ μὲν τῶν κατὰ γῆν	από τους μεν (μαραθωνομάχους) στις μάχες της ξηράς
ὑπὸ δὲ τῶν κατὰ θάλατταν	και από τους άλλους (στη Σαλαμίνα) στις ναυμαχίες
ἐθισθέντας (μτχ. παθ. αορ. α' ρ. ἐθίζομαι)	αφού συνηθισαν

Ερωτήσεις

1. Τι πρόσφεραν στους άλλους Έλληνες όσοι πολέμησαν στον Μαραθώνα και ναυμάχησαν στη Σαλαμίνα;
2. Ποια κοινά σημεία παρουσιάζει το παράλληλο κείμενο με το κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 16

Ο Ξενοφών στο έργο του *Κύρου Παιδεία* εκφράζει τον θαυμασμό του για την προσωπικότητα του Κύρου, ο οποίος κατάφερε να εμπνέει τον σεβασμό ακόμα και στους εχθρούς του.

Ἐν δὲ τούτῳ προσάγουσι τῷ Κύρῳ τοὺς αἰχμαλώτους δεδεμένους, τοὺς δὲ τινας καὶ τετρωμένους. Ὡς δὲ εἶδεν, εὐθύς λύειν μὲν ἐκέλευσε τοὺς δεδεμένους, τοὺς δὲ τετρωμένους ἰατροὺς καλέσας θεραπεύειν ἐκέλευσεν· ἔπειτα δὲ ἔλεξε τοῖς Χαλδαίοις ὅτι ἦκοι οὔτε ἀπολέσαι ἐπιθυμῶν ἐκείνους οὔτε πολεμεῖν δεόμενος, ἀλλ' εἰρήνην βουλόμενος ποιῆσαι Ἀρμενίους καὶ Χαλδαίους.

Ξενοφῶν, *Κύρου Παιδεία* 3.2.12

Γλωσσικά σχόλια

προσάγουσι	οδηγούν μπροστά
τετρωμένους (μτχ. παρακ. ρ. τιτρώσκομαι)	πληγωμένους
ἦκοι	έχει έρθει
ἀπολέσαι (απαρ. αορ. ρ. ἀπόλλυμι)	να καταστρέψει

Ερωτήσεις

1. Ποια στοιχεία της προσωπικότητας του Κύρου διακρίνετε στο απόσπασμα που μπορούσαν να εμπνεύσουν τον σεβασμό ακόμα και στους εχθρούς του;
2. Αφού μελετήσετε το κείμενο της Ενότητας και το παραπάνω παράλληλο κείμενο, να συγκρίνετε τις προσωπικότητες του Κύρου και του Αλεξάνδρου.

Ενότητα 17

Ο Μαρσύας βρήκε φρικτό τέλος, αφού απέτυχε να ξεπεράσει στη μουσική τέχνη τον Απόλλωνα, τον προστάτη θεό των τεχνών.

Ἀπέκτεινε δὲ Ἀπόλλων καὶ τὸν Ὀλύμπου παῖδα Μαρσύαν. Οὗτος γὰρ εὐρών αὐλούς, οὓς ἔρριπεν Ἀθηνᾶ διὰ τὸ τὴν ὄψιν αὐτῆς ποιεῖν ἄμορφον, ἦλθεν εἰς ἔριν περὶ μουσικῆς Ἀπόλλωνι. Συνθεμένων δὲ αὐτῶν ἵνα ὁ νικῆσας ὁ βούλεται διαθῆ τὸν ἠττημένον, τῆς κρίσεως γινομένης τὴν κιθάραν στρέψας ἠγωνίζετο ὁ Ἀπόλλων, καὶ ταῦτο ποιεῖν ἐκέλευε τὸν Μαρσύαν· τοῦ δὲ ἀδυνατοῦντος εὐρεθεὶς κρείσσων ὁ Ἀπόλλων, κρεμάσας τὸν Μαρσύαν ἔκ τινος ὑπερτενοῦς πίτυος, ἐκτεμών τὸ δέσμα οὕτως διέφθειρεν.

Ἀπολλόδορος, **Βιβλιοθήκη 1.24**

Γλωσσικά σχόλια

εὐρών (μτχ. αορ. β' ρ. εὐρίσκω)	αὐλούς	αφού βρήκε τους αυλούς
διὰ τὸ τὴν ὄψιν αὐτῆς ποιεῖν ἄμορφον	ἦλθεν εἰς ἔριν	επειδή ασχίμαιαν το πρόσωπό της μάλωσε, ήρθε σε αντιπαράθεση
συνθεμένων (μτχ. αορ. β' ρ. συντίθεμαι)	δὲ αὐτῶν	αφού συμφώνησαν
ἵνα ὁ νικῆσας ὁ βούλεται διαθῆ (υποτ. αορ. β' ρ. διατίθεμαι)	τὸν ἠττημένον	να κάνει ο νικητής ό,τι ήθελε τον ηττημένο
στρέψας τὴν κιθάραν	τοῦ δὲ ἀδυνατοῦντος εὐρεθεὶς κρείσσων (συγκρ. βαθμ. επιθ. ἀγαθός)	αφού γύρισε προς το μέρος του την κιθάρα αφού κρίθηκε καλύτερος ο Απόλλων από αυτόν, επειδή
ἔκ τινος ὑπερτενοῦς πίτυος	ἐκτεμών (μτχ. αορ. β' ρ. ἐκτέμνω)	δεν μπορούσε από μια πανύψηλη βελανιδιά αφού έγδαρε

Ερωτήσεις

1. Πώς πέθανε ο Μαρσύας;
2. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν την τάση να επινοούν μύθους για ανθρώπους που αμφισβητούσαν την ανωτερότητα των θεών υπερτιμώντας τις δικές τους ικανότητες. Κατά τη γνώμη σας, απαντά αυτό το μοτίβο στο παραπάνω απόσπασμα και στο κείμενο της Ενότητας;

Ενότητα 18

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Σωκράτης αναφέρεται στον Αιγύπτιο θεό Θευθ, τον εφευρέτη των αριθμών, της γεωμετρίας, της αστρονομίας και του γραπτού λόγου. Στο απόσπασμα συνομιλεί ο βασιλιάς της Αιγύπτου Θαμούς με τον Θευθ, ο οποίος προσπαθεί να πείσει τον βασιλιά για την αξία του γραπτού λόγου. Ο Θαμούς όμως θεωρεί ότι ο γραπτός λόγος δε δυναμώνει τη μνήμη και κάνει τους ανθρώπους δοκησίσοφους.

Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν, τοῦτο δέ, ὃ βασιλεῦ, τὸ μάθημα, ἔφη ὁ Θεῦθ, σοφωτέρους Αἰγυπτίους καὶ μνημονικωτέρους παρέξει· μνήμης τε γὰρ καὶ σοφίας φάρμακον ἠύρεθη. Ὁ δ' εἶπεν· Ὡς τεχνικώτατε Θεῦθ, ἄλλος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι τίν' ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι· καὶ νῦν σύ, πατήρ ὢν γραμμιάτων, δι' εὐνοίαν τοῦναντίον εἶπες ἢ δύναται. Τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς παρέξει μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἅτε διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἄλλοτριῶν τύπων, οὐκ ἔνδοθεν αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν ἀναμιμνησκομένους· οὐκ οὖν μνήμης ἀλλὰ ὑπομνήσεως φάρμακον ἦρες. Σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν, οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις· πολυήκοοι γὰρ σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν, ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες, καὶ χαλεποὶ συνεῖναι, δοξόσοφοι γεγονότες ἀντὶ σοφῶν.

Πλάτων, *Φαῖδρος* 274e-275b

Γλωσσικά σχόλια

ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν	ὅταν ἔφτασε στο θέμα των γραμμιάτων, της γραφῆς
παρέξει	θα παρέχει, θα κάνει
τεχνικώτατε	εφευρετικώτατε
τεκεῖν (απαρ. αορ. β' ρ. τίκτω)	να γεννά, να επινοεί
μοῖραν	μερίδιο, τμήμα
τοῦναντίον ἢ δύναται	το αντίθετο απ' ὅ,τι μπορεί
μνήμης ἀμελετησίᾳ	ἐξαιτίας της ἔλλειψης ἀσκήσεως της μνήμης
ἅτε ἀναμιμνησκομένους	ἐπειδὴ θυμούνται, ἀνακαλοῦν στη μνήμη
διὰ πίστιν γραφῆς	ἐξαιτίας της ἐμπιστοσύνης στον γραπτό λόγο
αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν	οἱ ἴδιοι ἀπὸ τους εαυτοὺς τους
οὐκ οὖν	λοιπὸν δεν
ὑπομνήσεως	της ὑπόμνησης, υπενθύμισης
δόξαν σοφίας	ἐπίφαση σοφίας
πορίζεις	παρέχεις, εξασφαλίζεις
πολυήκοοι γενόμενοι	ἔχοντας ἀκούσει πολλά, ἔχοντας ἀναγνώσει πολλά
πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν	θα νομίζουν ὅτι εἶναι πολυμαθεῖς
ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες	ἐνὼ θα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀμαθεῖς
χαλεποὶ συνεῖναι	δύσκολοι στη συναναστροφή
δοξόσοφοι γεγονότες	ἐπειδὴ θα ἔχουν γίνει δοκησίσοφοι

Ερωτήσεις

1. Τι πιστεύει ο βασιλιάς Θαμούς για την αξία του γραπτού λόγου;
2. Συγκρίνοντας το παραπάνω απόσπασμα με το κείμενο της Ενότητας, εντοπίζετε κοινές απόψεις; Ποιες είναι αυτές;

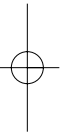
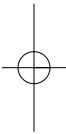

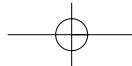

II. Το λεξιλόγιο των κειμένων

A

ἄγρα (ἦ)	το κυνήγι, ο τρόπος του ψαρέματος
ἄγω	μεταφέρω, οδηγώ
ὁ/ἡ ἀείμνηστος, τὸ ἀείμνηστον	αυτός που αξίζει να τον θυμόμαστε για πάντα
ἀειφυγία (ἦ)	ισόβια εξορία
ὁ/ἡ ἀζήμιος, τὸ ἀζήμιον	ατιμώρητος
ἀήρ (ὀ), τοῦ ἀέρος	ο αέρας
ἄθλον (τό)	το βραβείο, το έπαθλο
ὁ ἄθροος, ἡ ἄθροα, τὸ ἄθροον	συνολικός
αἰγιαλός (ὀ)	ο γιαλός
αἰδώς (ἦ), τῆς αἰδοῦς	ο σεβασμός
αἰκία (ἦ)	ο βασανισμός, η βιαιοπραγία
αἰρέομαι, αἰροῦμαι	προτιμώ, επιλέγω, παίρνω το μέρος κάποιου
αἰτέω, αἰτῶ	ζητώ
αἰτιάομαι, αἰτιῶμαι	κατηγορώ
ἄκατιον (τό)	το πλοιάριο
ὁ/ἡ ἀκίνητος, τὸ ἀκίνητον	αμετάβλητος, στατικός
ὁ/ἡ ἄκλητος, τὸ ἄκλητον	απρόσκλητος, ἀκάλεστος
ἀκουσίως	παρά τη θέληση
ὁ ἄκων, ἡ ἄκουσα, τὸ ἄκων	παρά τη θέληση κάποιου, ἀθέλητα
ἄλιεύς (ὀ), τοῦ ἀλιέως	ο ψαράς
ἀλίσκομαι	κυριεύομαι, συλλαμβάνομαι
ὁ ἀλλότριος, ἡ ἀλλοτρία, τὸ ἀλλότριον	ο ξένος
ὁ/ἡ ἄλογος, τὸ ἄλογον	αυτός που δεν έχει λογική, το ζώο
ἄμαρτάνω	σφάλω, αδικώ
ἄμαρτία (ἦ)	το σφάλμα, η αδικία
ὁ/ἡ ἄμοιρος, τὸ ἄμοιρον	αυτός που δεν έχει μερίδιο σ' ένα πράγμα
ἄμύνομαι	εκδικούμαι, τιμωρώ, αντιμετωπίζω
ἄμφοτεροι, ἄμφοτεροι, ἄμφοτερα (επιμερ. αντων.)	και οι δύο
ἀνάγκη (ἦ)	η ανάγκη, ο εξαναγκασμός
ἀνάγομαι	βγαίνω στο πέλαγος
ἀναιρέομαι, ἀναιροῦμαι	λείπω, καταστρέφομαι
ἀναλαμβάνω	επωμίζομαι / υιοθετώ
ἀναστέλλω	εμποδίζω, ἀναβάλλω
ἀνδριάς (ὀ), τοῦ ἀνδριάντος	ο ανδριάντας, το άγαλμα
ἀντιλέγω	διαφωνώ, προβάλλω ἀντίρρηση
ὁ/ἡ ἀνωφελής, τὸ ἀνωφελές	ἀχρηστος, ἀνώφελος
ἄξιοπρεπῶς	ὅπως πρέπει

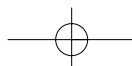

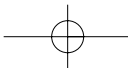

<i>ἀπειθέω, ἀπειθῶ</i>	δεν υπακούω
<i>ἀποβαίνω</i>	κάνω απόβαση
<i>ἀποβλέπω</i>	κοιτάζω προσεκτικά
<i>ἀποδιδράσκω</i>	δραπετεύω, προσπαθώ να ξεφύγω
<i>ἀποδύω</i>	γδύνω
<i>ὁ/ἡ ἀπόθετος, τὸ ἀπόθετον</i>	αποθηκευμένος, για ώρα ανάγκης
<i>ἀποκτείνω</i>	σκοτώνω
<i>ἀπολαμβάνομαι</i>	περιορίζομαι
<i>ἀπολύω</i>	απολαμβάνω
<i>ἀπόλλυμαι</i>	χάνομαι, καταστρέφομαι
<i>ἀπόλλυμι</i>	χάνω, καταστρέφω
<i>ἀπολύω</i>	ελευθερώνω
<i>ἀπονέμω</i>	μοιράζω
<i>ὁ/ἡ ἀπότομος, τὸ ἀπότομον</i>	ἀπόκλητος
<i>ἀποφαίνομαι</i>	ἀπαντώ, διατυπώνω κρίσεις
<i>ἀπώλεια (ἡ)</i>	ο χαμός
<i>ἄρχω</i>	ἐξουσιάζω, κυβερνώ
<i>ἀστήρ (ὁ), τοῦ ἀστέρος</i>	το ἀστέρι
<i>ἄστυ (τό), τοῦ ἄστεως</i>	η πόλη
<i>ὁ/ἡ ἄτακτος, τὸ ἄτακτον</i>	ἐκτός τάξεως, μη πειθαρχημένος
<i>ἄτοπὸν ἔστι (ἀπρόσ. ἐκφραση)</i>	εἶναι παράλογο
<i>αὖ</i>	πάλι, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά
<i>αὐγή (ἡ)</i>	το φως, η αὐγή
<i>αὐτός, αὐτή, αὐτό (οριστ. αντων.)</i>	ο ἴδιος
<i>ἀφαιρέομαι, ἀφαιροῦμαι</i>	χάνω
<i>ὁ/ἡ ἄφθιτος, τὸ ἄφθιτον</i>	αὐτός που ζεῖ αἰώνια
<i>ἀφίημι</i>	ἀφήνω, ἀπαλλάσσω
<i>ἀφικνέομαι, ἀφικνοῦμαι</i>	φτάνω
<i>ἀφίσταμαι</i>	ἀπομακρύνομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀποφεύγω
<i>ἀχρειόομαι, ἀχρειοῦμαι</i>	ἀχρηστεύομαι

B

<i>ὁ βέλτιστος, ἡ βελτίστη, τὸ βέλτιστον</i>	πάρα πολὺ καλός
<i>βιάζομαι</i>	ἐξαναγκάζω, χρησιμοποιῶ βία, ἐπιτίθεμαι σε κάποιον
<i>βιβλίον και βυβλίον (τό)</i>	ο κύλινδρος πατύρου πάνω στον οποίο ἔγραφαν
<i>βορά (ἡ)</i>	η τροφή
<i>βούλομαι</i>	θέλω, ἐπιθυμῶ
<i>βροτός (ὁ)</i>	ο θνητός
<i>βρῶμα (τό), τοῦ βρώματος</i>	η τροφή

Γ

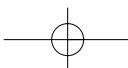
γαστήρ (ἦ), τῆς γαστρος	η κοιλιά
γε (μόριο)	τουλάχιστον, βέβαια
γίγνομαι	γίνομαι
δῆ γλυκίων, τὸ γλύκιον	γλυκύτερος
γοῦν	βέβαια
γράφω	ζωγραφίζω

Δ

δέδοικα και δέδια	φοβάμαι
δεῖ (απρόσ. ρ.)	πρέπει
δελφίς (ὅ), τοῦ δελφῖνος	το δελφίни
δέος (τό), τοῦ δέους	ο φόβος
δή (συμπερ. σύνδ.)	λοιπόν, ως γνωστόν
δηλαδή	φανερά, φυσικά
δήπου	ίσως, βέβαια, αναμφίβολα
διαβαίνω	περνά μέσα από
διαδιδράσκω	ξεφεύγω
διαζώννυμι	περικυκλώνω
διακελεύομαι	συμβουλεύω
διακονέομαι, διακονοῦμαι	προσφέρω υπηρεσίες
διάταξις (ἦ), τῆς διατάξεως	η τελευταία επιθυμία
δῆ διαφανής, τὸ διαφανές	ο εμφανής
διαφθείρω	καταστρέφω, διαφθείρω
διαφθορά (ἦ)	η καταστροφή, η διαφθορά
δῆ διάφορος, τὸ διάφορον	ο (πολιτικός) αντίπαλος
διό	γι' αυτό
διώκομαι	κατηγορούμαι, καταδικάζομαι
δοκεῖ τινη (απρόσ. ρήμα)	φαίνεται (καλό) σε κάποιον
δοκέω, δοκῶ	δίνω την εντύπωση, φαίνομαι
δορυφόρος (ὅ)	αυτός που φέρει δόρυ, ο σωματοφύλακας
δουλόομαι, δουλοῦμαι (μέση διάθεση)	υποδουλώνω
δύναμαι	μπορώ, έχω τη δύναμη
δυναστεία (ἦ)	η δύναμη, η εξουσία

Ε

εἶθιζω	συνηθίζω
εἶ (υποθ. ἢ αιτιολ. σύνδ. ἢ ερωτ. μόριο)	εάν
εἶδωλον (τό)	το ομοίωμα

<i>εἰκότως</i>	εὐλογα
<i>εἰκόν (ἡ), τῆς εἰκόνοσ</i>	το ομοίωμα
<i>εἶργω και εἶργω</i>	αποκλείω, εμποδίζω την είσοδο ή την έξοδο
<i>εἰσηγέομαι, εἰσηγοῦμαι</i>	εισάγω
<i>εἶτα</i>	έπειτα
<i>ἐκβάλλω</i>	αποβάλλω
<i>ἐκδιδάσκω</i>	διδάσκω, καθοδηγώ
<i>ἐκδίδωμι</i>	παραδίδω, εκθέτω
<i>ἐκεῖσε</i>	προς εκείνη την κατεύθυνση
<i>ἐκκλησία (ἡ)</i>	η συνέλευση του λαού
<i>ἐκπληξις (ἡ), τῆς ἐκπλήξεωσ</i>	η επιφανειακή ευχαρίστηση
<i>ἐκφέρω</i>	δίνω διαταγή
<i>ἐκφεύγω</i>	ξεφεύγω
<i>ἐκφυσις (ἡ), τῆς ἐκφύσεωσ</i>	η παραφυάδα
<i>ὁ ἐκών, ἡ ἐκοῦσα, τὸ ἐκόν</i>	με τη θέληση κάποιου
<i>ἐλεέω, ἐλεῶ</i>	συμπονώ, λυπάμαι, ευσπλαχνίζομαι
<i>ἐνακμάζω</i>	βρίσκομαι σε ακμή, καίω
<i>ἐνδίδωμι</i>	υποχωρώ, υποκύπτω
<i>ἐνεκα και ἐνεκεν (πρόθεση)</i>	για, χάρη, εξαιτίας
<i>ἐνθα (αναφ. επίρρ.)</i>	όπου, στην περίπτωση που
<i>ἐνταῦθα</i>	εδώ, σε αυτή την περίπτωση
<i>ἐντυγχάνω</i>	συναντώ τυχαία
<i>ἐξαγγέλλω</i>	στέλνω
<i>ἐξαιρέομαι, ἐξαιροῦμαι</i>	απαλλάσσω
<i>ἐξαμαρτάνω</i>	σφάλλω, αδικώ
<i>ἐξαρτάω, ἐξαρτῶ</i>	κρεμώ
<i>ἐξεικάζω</i>	κάνω να μοιάζει, μεταμφιέζω
<i>ἐξευρίσκω</i>	επινοώ
<i>ἐπεί (αιτιολ. ή χρον. σύνδ.)</i>	γιατί, όταν, αφού
<i>ἐπικαρπία (ἡ)</i>	το μερίδιο, οι απολαβές
<i>ἐπικλώθεται (απρόσ. ρ.)</i>	καθορίζεται από τη μοίρα
<i>ἐπιλανθάνομαι</i>	ξεχνώ
<i>ἐπίσταμαι</i>	γνωρίζω, έχω εμπειρία σε κάτι
<i>ἐπιστήμη (ἡ)</i>	η γνώση, η τέχνη
<i>ἐπιτάσσω</i>	διατάζω
<i>ἐπιτείνω</i>	επιδεινώνω
<i>ἐπιτήδευμα (τό)</i>	η ενασχόληση, η πράξη
<i>ἐπιτηδεύω</i>	ασχολούμαι σοβαρά
<i>ἐπονειδίστως</i>	κατά τρόπο αισχρό / ντροπιαστικό
<i>ἐργάζομαι</i>	προκαλώ, κάνω

ἐρίζω	φιλονικώ, ανταγωνίζομαι
ἔρυμα (τό), τοῦ ἐρύματος	ο φράκτης
ἔρχομαι και εἶμι	έρχομαι, επιτίθεμαι
ἐρωδιός (ό)	ο ερωδιός ή ψαροφάγος (είδος πουλιού)
ἐσέρχομαι και εἰσέρχομαι	μπαίνω
ἐσθίω	τρώω
ὁ ἐσθλός, ἡ ἐσθλή, τὸ ἐσθλόν	ενάρετος
ἐσχαρίς (ἡ), τῆς ἐσχαρίδος	η μικρή σχάρα
ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον (αόρ. επιμερ. αντων.)	άλλος (από δύο)
εὐγνωμόνως	με σωφροσύνη, σύνεση
εὐδία (ἡ)	η καλοκαιρία
εὐδοκιμέω, εὐδοκιμῶ	προοδεύω, προκόβω
εὐθύνη (ἡ) και εὐθυνα (ἡ)	η ευθύνη, η λογοδοσία
εὐλογέω, εὐλογῶ	επαινῶ
ὁ/ἡ εὖνους, τὸ εὖνουν	ευνοϊκός, φιλικός
εὐπρέπεια (ἡ)	η εξωτερική εμφάνιση
ἔχω + απαρέμφατο	μπορώ να + ρήμα

Z

ζημιόομαι, ζημιούμαι	τιμωρούμαι
ζῶν (τό)	το ζωντανό πλάσμα

H

ἠγέομαι, ἠγοῦμαι	νομίζω, θεωρώ, είμαι αρχηγός
ὁ ἠδύς, ἡ ἠδεΐα, τὸ ἠδύ	ευχάριστος
ὁ/ἡ ἠδίων, τὸ ἠδιον	πιο ευχάριστος
ἠδομαι	ευχαριστιέμαι
ἠδονή (ἡ)	η ευχαρίστηση
ἠκω	έχω έρθει, φτάνω
ἠνίκα (χρον. σύνδ.)	όταν
ἠρῶν (τό)	ιερό αφιερωμένο σε ήρωα
ἠσυχάζω	μένω αδρανής, δεν κουνιέμαι, κουνιάζω

Θ

θάλλω	ανθίζω, ακμάζω
ὁ θαυμαστός, ἡ θαυμαστή, τὸ θαυμαστόν	θαυμαστός, περίεργος, άξιος απορίας
θεάομαι, θεῶμαι	βλέπω, παρακολουθῶ με ευχαρίστηση
θεωρέω, θεωρῶ	παρακολουθῶ, διαβάζω
θήρα (ἡ)	το κυνήγι
θηρατής (ό)	ο κυνηγός

<p>ὁ/ἡ θηριώδης, τὸ θηριῶδες θηριδακίνη (ἡ) και θηρίδαξ (ἡ), τῆς θηρίδακος</p>	<p>αυτός που ταιριάζει με θηρίο, που χαρακτηρίζεται από θηριωδία, άγριος το μαρούλι</p>
--	---

I

<p>ἰατρεία (ἡ) ὁ ἴδιος, ἡ ἴδια, τὸ ἴδιον ἰδρώω, ἰδρῶ ἰέραξ (ὁ), τοῦ ἰέρακος ἵνα (τελικός σύνδ.) ἰσομοιρία (ἡ)</p>	<p>η θεραπεία ιδιωτικός, προσωπικός ιδρώνω το γεράκι για να το ἴσο μερίδιο</p>
---	--

K

<p>καθαίρομαι καθαρεύω καθίσταμαι καί γάρ καί μὴν καιρός (ὁ) καίτοι (αντιθ. σύνδ.) ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν κατακλείω κατακλίνω καταλαμβάνω καταλείπομαι καταλείπω κατάποσις (ἡ), τῆς καταπόσεως κατασπεύδω καταστρέφομαι κατέρχομαι κατέχομαι κάτοπτρον (τό) κεῖμαι κελεύω κοινωνέω, κοινωνῶ κολάζω κόλασμα (τό), τοῦ κολάσματος κολαστής (ὁ) κοσμέω, κοσμῶ κρύφα (επίρρ.)</p>	<p>εξαγνίζομαι εἶμαι καθαρός, απέχω από κάτι κακό γίνομαι και πράγματι, γιατί πράγματι και μάλιστα, και όμως η ευκαιρία, η εποχή, η κρίσιμη περίσταση και βέβαια ὁμορφος κλείνω ερμητικά γέρνω προς τα κάτω συναντώ, βρίσκω απομένω αφήνω πίσω, κληροδοτώ ο οισοφάγος κάνω κάτι βιαστικά υποτάσσω επιστρέφω από την εξορία καταλαμβάνομαι, κυριεύομαι ο καθρέφτης βρίσκομαι, κείτομαι, υπάρχω διατάζω, προτρέπω μοιράζομαι, επικοινωνώ, έχω σχέσεις με κάποιον τιμωρώ η τιμωρία ο τιμωρός τιμώ κρυφά</p>
--	--

Λ

λάθρα	κρυφά
λεαίνομαι	προκαλώ ευχαρίστηση
λιμός (ός)	η πείνα
λοιδορέομαι, λοιδοροῦμαι	κακολογούμαι

Μ

μακαρίζω	καλοτυγχίζω, θεωρώ ευτυχημένο
ὁ μακάριος, ἡ μακαρία, τὸ μακάριον	ευτυχημένος
μάλα, μᾶλλον, μάλιστα	πολύ, περισσότερο, πάρα πολύ
μάστιξ (ῆ), τῆς μάστιγος	το μαστίγιο
μεγαλαυχέω, μεγαλανυχῶ	υπερηφανεύομαι, καυχίεμαι
μεθύω	μεθάω
μέλει μοι (απρόσ. ρ.)	με ενδιαφέρει, νοιάζομαι
μεταδίδωμι συγγνώμης τινί	συγχωρώ κάποιον
μηκέτι	όχι (δεν...) πια
μηνίω	οργίζομαι
μίμημα (τό), τοῦ μιμήματος	το αντίγραφο, η απομίμηση
μυριάς (ῆ), τῆς μυριάδος	πλήθος αποτελούμενο από 10.000

Ν

νέμω αἰδῶ	επιδεικνύω σεβασμό
νήξις (ῆ), τῆς νήξεως	το κολύμπι
νομή (ῆ)	η μοιρασιά

Ο

ὄθεν (αναφ. επίρρ.)	από όπου
οἶδα	γνωρίζω πολύ καλά, μαθαίνω, καταλαβαίνω
ὁ οἰκεῖος, ἡ οἰκεία, τὸ οἰκεῖον	γνωστός, φιλικός
οἰκεῖοι (οἶ)	οι συγγενείς, οι γνωστοί
οἶομαι	νομίζω
οἶον	παραδείγματος χάρη
ὄλωσ	γενικά
ὀμιλέω, ὀμιλῶ	έρχομαι σε επαφή
ὀμολογεῖται	ομολογείται, είναι γενικά παραδεκτό
ὄνυξ (ός), τοῦ ὄνυχος	το νύχι
ὄποςος, ὄποση, ὄπόσον (αναφ. αντων.)	όσος
ὄραω, ὄρῶ	βλέπω
ὄρνεον (τό)	το πουλί

ὅς, ἧ, ὅ (αναφ. αντων.)	ο οποίος
ὅστις, ἧτις, ὅ τι (αναφ. αντων.)	ο οποίος, όποιος
ὅτι (ειδ. ή αιτιολ. σύνδ.)	ότι, επειδή
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν (αόρ. επιμερ. αντων.)	κανείς
οὐκοῦν (συμπερ. σύνδ.)	λοιπόν
οὕτως	έτσι, κατ' αυτόν τον τρόπο
ὀφλισκάνω	χρωστώ
ὀφλισκάνω δίκην	καταδικάζομαι
ὄψις (ή), τῆς ὄψεως	το μάτι

II

πάλλομαι	τρέμω
πανταχόθεν	από όλες τις πλευρές, από παντού
πάνυ	πολύ
παπταίνω	κοιτάζω γύρω φοβισμένος
παραδίδωμι	προσφέρω
παρακαταθήκη (ή) και παραθήκη (ή)	αυτό που εμπιστεύεται κανείς σε κάποιον άλλο
παρανήχομαι	κολυμπώ κοντά, συνοδεύω κολυμπώντας
πάρειμι	παρευρίσκομαι, συντροφεύω
παρίσταμαι	παραστέκομαι, παρευρίσκομαι
παρίσταται μοι δόξα	σχηματίζω την εντύπωση, τη γνώμη
ὁ πατρῶος, ή πατρῶα, τὸ πατρῶον	πατροπαράδοτος
πείθομαί τι	υπακούω σε κάποιον, εμπιστεύομαι κάποιον
πειράομαι, πειρῶμαι	προσπαθώ
ὀή πένης	φτωχός
ὁ περραιρετός, ή περραιρετή, τὸ περραιρετόν	αυτός που μπορεί να αφαιρεθεί, ο πρόσθετος
πέριξ	γύρω
περιστέλλω	καλύπτω, περιβάλλω
ὁ περιττός, ή περιττή, τὸ περιττόν	περισσευόμενος, περιττός
πέτρα (ή)	ο βράχος
πήγνυμαι	πήζω, παρασκευάζω, φτιάχνω
πιστεύεται (απρόσ. ρ.)	είναι κοινή πεποίθηση
πιστεύομαι	απολαμβάνω την εμπιστοσύνη κάποιου
ὀή πλείων, τὸ πλεόν	περισσότερος
πλημμελέω, πλημμελῶ	διαπράττω παραπτώματα
πληγή (ή)	το χτύπημα
ποιέω, ποιῶ	κάνω
ποιοῦμαι τὸν κίνδυνον	αποτολμῶ την επίθεση
ὁ πολέμιος, ή πολεμία, τὸ πολέμιον	εχθρικός
πολέμοι (οί)	οι εχθροί

πολλάκις	πολλές φορές
πονέω, πονῶ	κοπιάζω
πόνος (ὁ)	ο κόπος, ο μόχθος
ποτέ (σε καταφάσεις)	κάποτε
πότερος, ποτέρα, πότερον (ερωτ. αντων.)	ποιος από τους δύο
πούς (ὁ), τοῦ ποδός	το πόδι
πραγματεία (ἡ)	το θέμα, η επιδίωξη
προεδρία (ἡ)	η τιμητική θέση
προϊεμαι	παραμερίζω, αφήνω κατά μέρος
προκρίνομαι	προτιμώμαι, θεωρούμαι καλύτερος
προσάπτομαι	αποδίδομαι
πρόσειμι και προσέρχομαι	πλησιάζω
προσῆκει (απρόσ. ρ.)	ταιριάζει, αρμόζει
προσῆκοντες (οἱ)	οι συγγενείς
προσημαίνω	φανερώνω από πριν
προσκαρτερέω, προσκαρτερῶ	περιμένω με υπομονή
προσφέρομαι	πλησιάζω, συμπεριφέρομαι
ὁ πρότερος, ἡ προτέρα, τὸ πρότερον	προηγούμενος
προφασίζομαι	προβάλλω ως δικαιολογία
πρώρα (ἡ)	η πλώρη
πρῶτα (τά)	αρχικά (επίρρ.)
πυνθάνομαι	ζητώ να μάθω
πῦρ (τό), τοῦ πυρός	η φωτιά

Σ

Σεληνίτης (ὁ)	αυτός που κατοικεί στη Σελήνη
σημαίνω	δηλώνω, φανερώνω
σίτος (ὁ) (πληθ. τὰ σῖτα)	τα δημητριακά, το σιτάρι, η τροφή
σκῆπτρον (τό)	το ραβδί, το ραβδί που αποτελεί σύμβολο εξουσίας
στασιάζω	διαφωνώ, ξεσηκώνομαι
στέγω	στεγάζω, προστατεύω
ὁ συβαριτικός, ἡ συβαριτική, τὸ συβαριτικόν	αυτός που έχει σχέση με τη Σύβαρη, μτφ. ο βαρυφορτωμένος με εδέσματα
συγκυρία (ἡ)	η κρίσιμη και αναπάντεχη περίσταση
συμβιόω, συμβιῶ	ζω μαζί με κάποιον
συμμισέω, συμμισῶ	μισώ κάποιον όπως και κάποιος άλλος
συμπνέω	συμφωνώ
ὁ/ἡ σύνθηρος, τὸ σύνθηρον	ο σύντροφος στο κυνήγι και στο ψάρεμα
ὁ/ἡ σύνθρονος, τὸ σύνθρονον	αυτός που έχει τον θρόνο / την εξουσία μαζί με άλλον
συντίθημι	συνθέτω, καταστρώνω

σφέτερος, σφετέρη, σφέτερον (κπητ. αντων.)	δικός τους, δική τους, δικό τους
ὁ σφοδρός, ἡ σφοδρά, τὸ σφοδρόν	δυνατός
σχῆμα (τό), τοῦ σχήματος	η εικόνα, η μορφή

T

ταράττομαι	βρίσκομαι σε σύγχυση
τελευτή (ἡ)	το τέλος, ο θάνατος
τέλος (τό), τοῦ τέλους	ο σκοπός
τηνικαῦτα	τότε
τίθεμαι νόμους	θεσπίζω νόμους
τίθημι	τοποθετώ, θέτω, συγκαταλέγω
τοίνυν (συμπερ. σύνδ.)	λοιπόν
τοιούτος, τοιαύτη, τοιούτο (δεικτ. αντων.)	τέτοιος
τράπεζα (ἡ)	το τραπέζι
τρόπαιον και τροπαῖον (τό)	το μνημείο νίκης
τύπτω	χτυπώ
τύραννός εἰμι	εξουσιάζω, κυβερνώ

Y

ὔβρις (ἡ), τῆς ὕβρεως	η αλαζονεία, η ξιπασιά
ὑβριστής (ὁ)	ο αλαζόνας
ὔδρος (ὁ)	η υδρωπικία, η συσσώρευση υγρού σε κοιλότητες του σώματος
ὑπερπηδάω, ὑπερπηδῶ	πηδώ πάνω από
ὑπομένω	αντέχω, έχω το θάρρος, ανέχομαι
ὑφίεμαι	παύω, σταματώ

Φ

φείδομαι	εξοικονομώ, λυπάμαι, δεν σπαταλώ
φημί	λέω, ισχυρίζομαι
ὁ φίλος, ἡ φίλη, τὸ φίλον	αγαπημένος
φοβέω, φοβῶ	φοβίζω
φρέαρ (τό), τοῦ φρέατος	το πηγάδι
φρονέω, φρονῶ	σκέφτομαι, σχεδιάζω, πιστεύω
ὁ φρόνιμος, ἡ φρονίμη/φρόνιμος, τὸ φρόνιμον	συνετός, μυαλωμένος
φύομαι	γεννιέμαι, εἶμαι από τη φύση μου
φύω	κάνω κάτι να φυτρώσει, «βγάζω»
φωράομαι, φωρῶμαι	συλλαμβάνομαι, αποδεικνύομαι

X

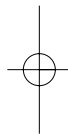
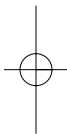
χαίρω	είμαι καλά, χαίρομαι
ὁ χαλεπός, ἡ χαλεπή, τὸ χαλεπόν	δύσκολος, σκληρός, άσπλαχνος
ὁ χαλκοῦς, ἡ χαλκή, τὸ χαλκοῦν	χάλκινος
χειμών (ὁ), τοῦ χειμῶνος	η κακοκαιρία
χλαμύς (ἡ), τῆς χλαμύδος	κοντός μανδύας
χρεία (ἡ)	η ανάγκη
χρή (απρόσ. ρ.)	πρέπει
χρῆμαι, χρῶμαι	χρησιμοποιώ, εφαρμόζω
ὁ χρηστός, ἡ χρηστή, τὸ χρηστόν	ενάρετος

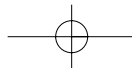
Ψ

ψέγω	κατηγορώ, σπρώχνω, διώχνω
ψόγος (ὁ)	η μομφή, ο ψόγος

Ω

ὠθέω, ὠθῶ	παρακινώ
ὠφέλεια (ἡ)	η ωφέλεια
τὸ ὠφέλημα	η ωφέλεια

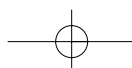
III. Τα ανώμαλα ρήματα των κειμένων

1. βιάζομαι ἐβιαζόμην βιάσομαι, βιασθήσομαι ἐβιασάμην, ἐβιάσθην βεβίασμαι ἐβεβιάσμην	2. δέδοικα, δέδια ἐδεδοίκειν, ἐδεδίειν δείσομαι ἔδεισα — —
<ul style="list-style-type: none"> ● Παθ. αόρ. ΥΠ: βιασθῶ ● ΠΡΚ/ΥΠΡΣ οδοντικόληκτων, βλ. πέπεισμαι 	

3. διώκω ἐδίωκον διώξω, διώξομαι ἐδίωξα δεδίωχα ἐδεδιώχην	διώκομαι ἐδιωκόμην διωχθήσομαι ἐδιώχθην δεδίωγμαί ἐδεδιώγμην	4. δοκεῖ ἐδόκει δόξει ἔδοξε δέδοκται ἐδέδοκτο
<ul style="list-style-type: none"> ● Παθ αόρ. ΥΠ: διωχθῶ ● ΠΡΚ/ΥΠΡΣ ουρανικόληκτων, βλ. πέπραγμαί 		

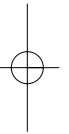
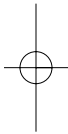
5. κελεύω ἐκέλευον κελεύσω ἐκέλευσα κεκέλευκα ἐκεκελεύκειν	κελεύομαι ἐκελευόμην κελευσθήσομαι ἐκελεύσθην κεκέλευσμαι ἐκεκελεύσμην	6. λανθάνω ἐλάνθανον λήσω ἔλαθον λέληθα ἐλελήθειν	7. μέλει ἔμελε μελήσει ἐμέλησε μεμέληκε ἐμεμελήκει
<ul style="list-style-type: none"> ● Παθ. αόρ. ΥΠ: κελευσθῶ ● ΠΡΚ/ΥΠΡΣ οδοντικόληκτων, βλ. πέπεισμαι 		<ul style="list-style-type: none"> ● Β' αόρ. ΥΠ: λάθω 	

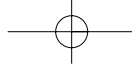
8. στέλλω ἔστελλον στελῶ ἔστειλα ἔσταλκα ἔστάλκειν	στέλλομαι ἔστελλόμην σταλήσομαι ἔστειλάμην, ἐστάλην ἔσταλμαι ἔστάλμην	9. ταράττω ἐτάραττον ταράξω ἐτάραξα (τετάραχα) (ἐτεταράχην)	ταράττομαι ἐταραττόμην ταράξομαι, ταραχθήσομαι ἐταράχθην τετάραγμαί ἐτεταράγμην
<ul style="list-style-type: none"> ● Μέλλ. συνηρημένος σε -έω ● Ἄσιγμος αόρ. ΥΠ: στείλω, στείλωμαι ● Β' παθ. αόρ. ΥΠ: σταλῶ ● ΠΡΚ/ΥΠΡΣ υγρόληκτων, βλ. ἤγγελμαι 		<ul style="list-style-type: none"> ● Παθ. αόρ. ΥΠ: ταραχθῶ ● ΠΡΚ/ΥΠΡΣ ουρανικόληκτων, βλ. πέπραγμαί 	

<p>10. τείνω τείνομαι έτεινον έτεινόμην τενώ -τενοῦμαι, -ταθήσομαι έτεινα -ετεινάμην, -ετάθην -τέτακα -τέταμαι -ετετάκειν -ετετάμην</p>	<p>11. φθείρω φθείρομαι έφθειρον έφθειρόμην φθερώ φθεροῦμαι, φθαρήσομαι έφθειρα έφθάρην έφθαρα έφθαραι έφθάρκειν έφθάρμην</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Μέλλ. συνηρημένος σε -έω ● Άσιγμος αόρ. ΥΠ: τείνω, -τείνομαι ● Παθ. αόρ. ΥΠ: ταθῶ 	<ul style="list-style-type: none"> ● Μέλλ. συνηρημένος σε -έω ● Άσιγμος αόρ. ΥΠ: φθείρω ● Β' παθ. αόρ. ΥΠ: φθαρώ ● ΠΡΚ/ΥΠΡΣ υγρόληπτων, βλ. ἦρμαι

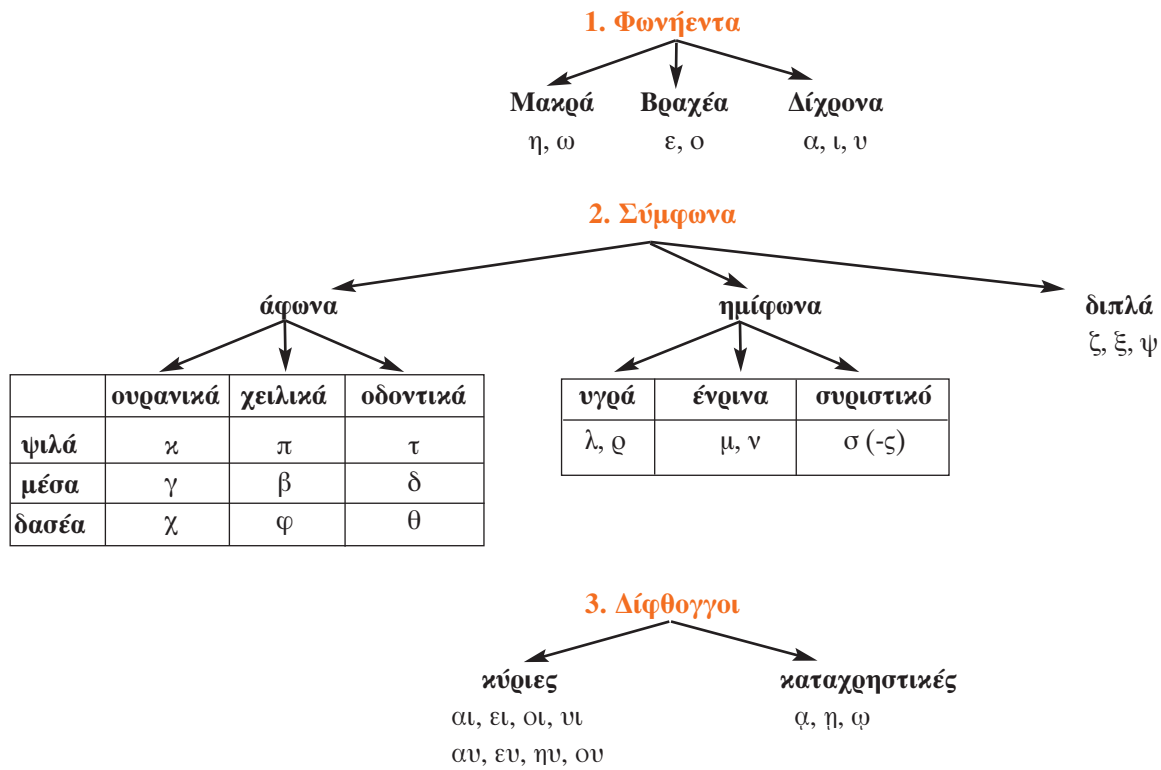

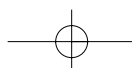
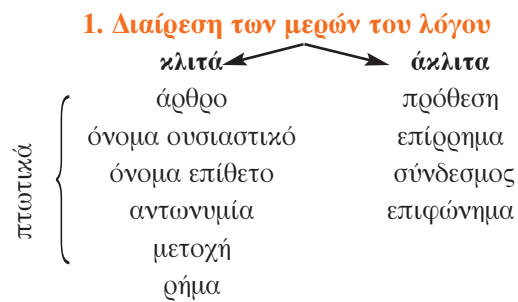
IV. Συγκεντρωτικοί πίνακες φαινομένων

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

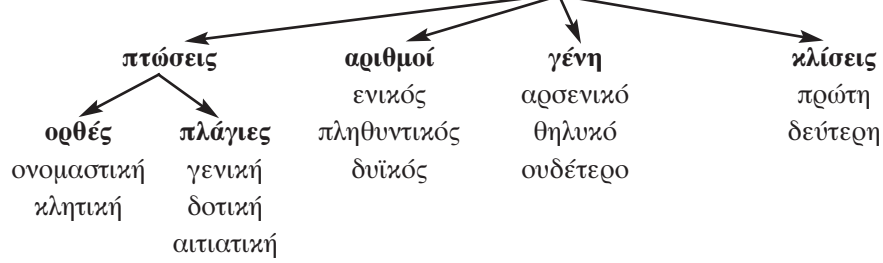
A. Οι φθόγγοι και τα γράμματα

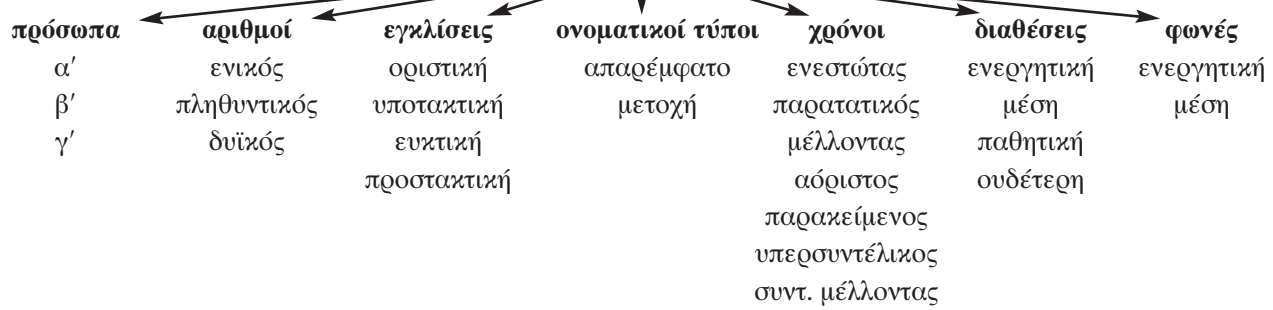
B. Τα μέρη του λόγου

2. Παρεπόμενα των πτωτικών

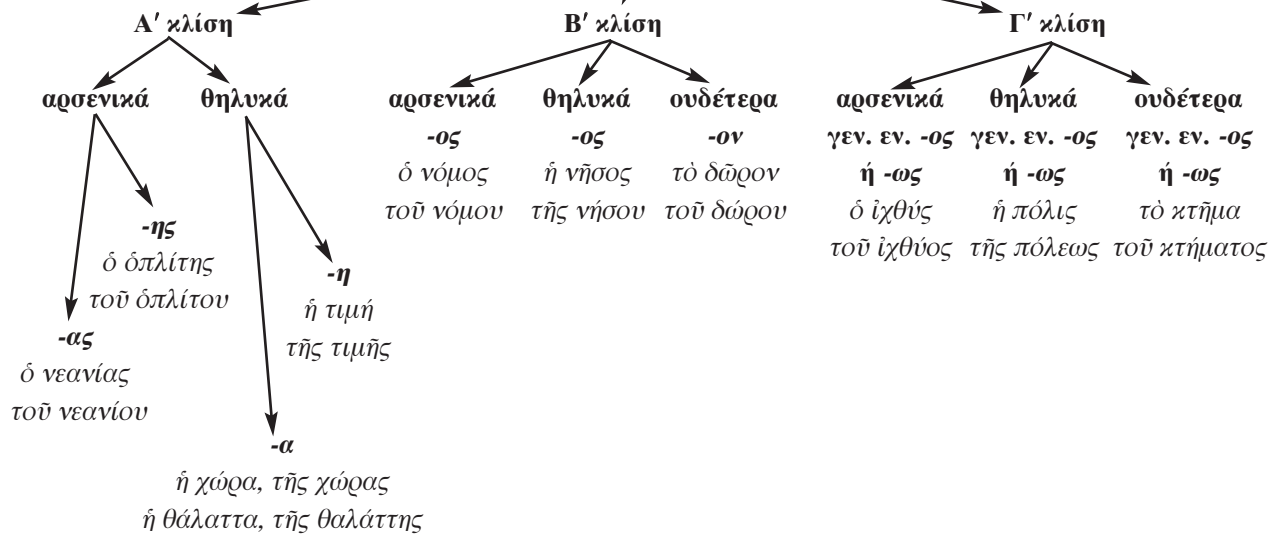

3. Παρεπόμενα του ρήματος

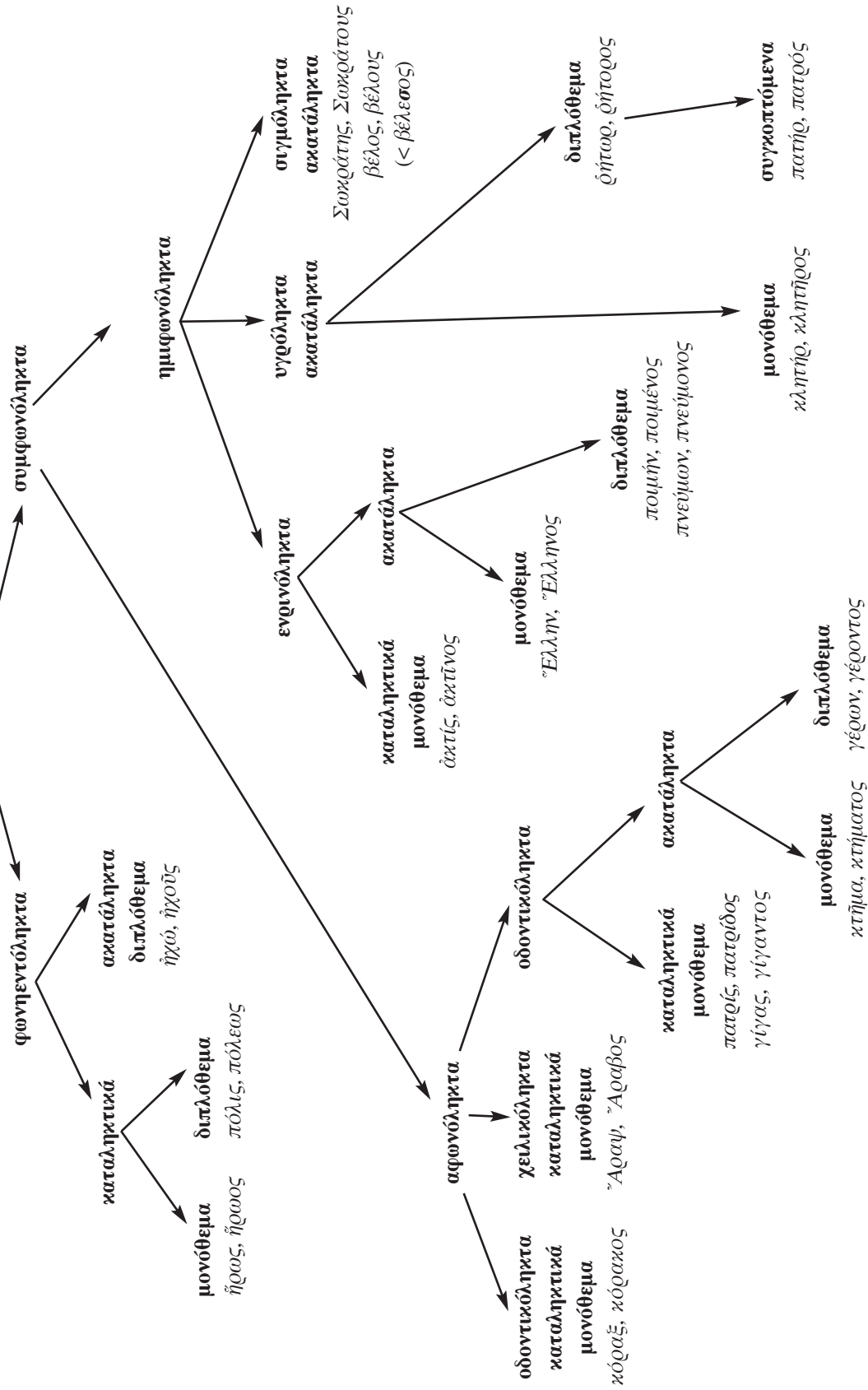

Γ. Τα ουσιαστικά

1. Οι κλίσεις

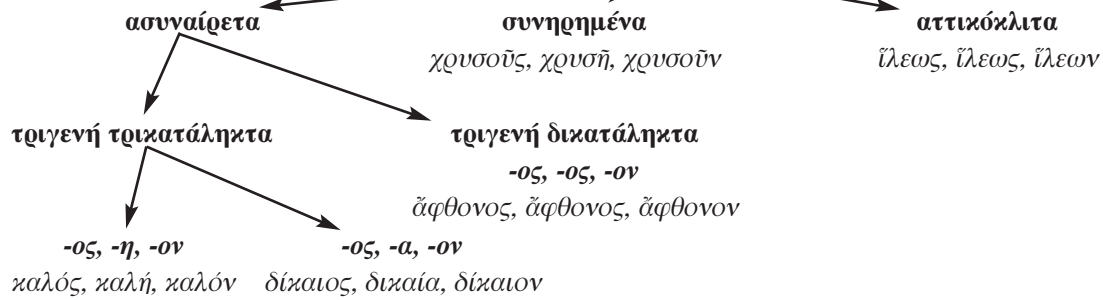
2. Η γ' κλίση

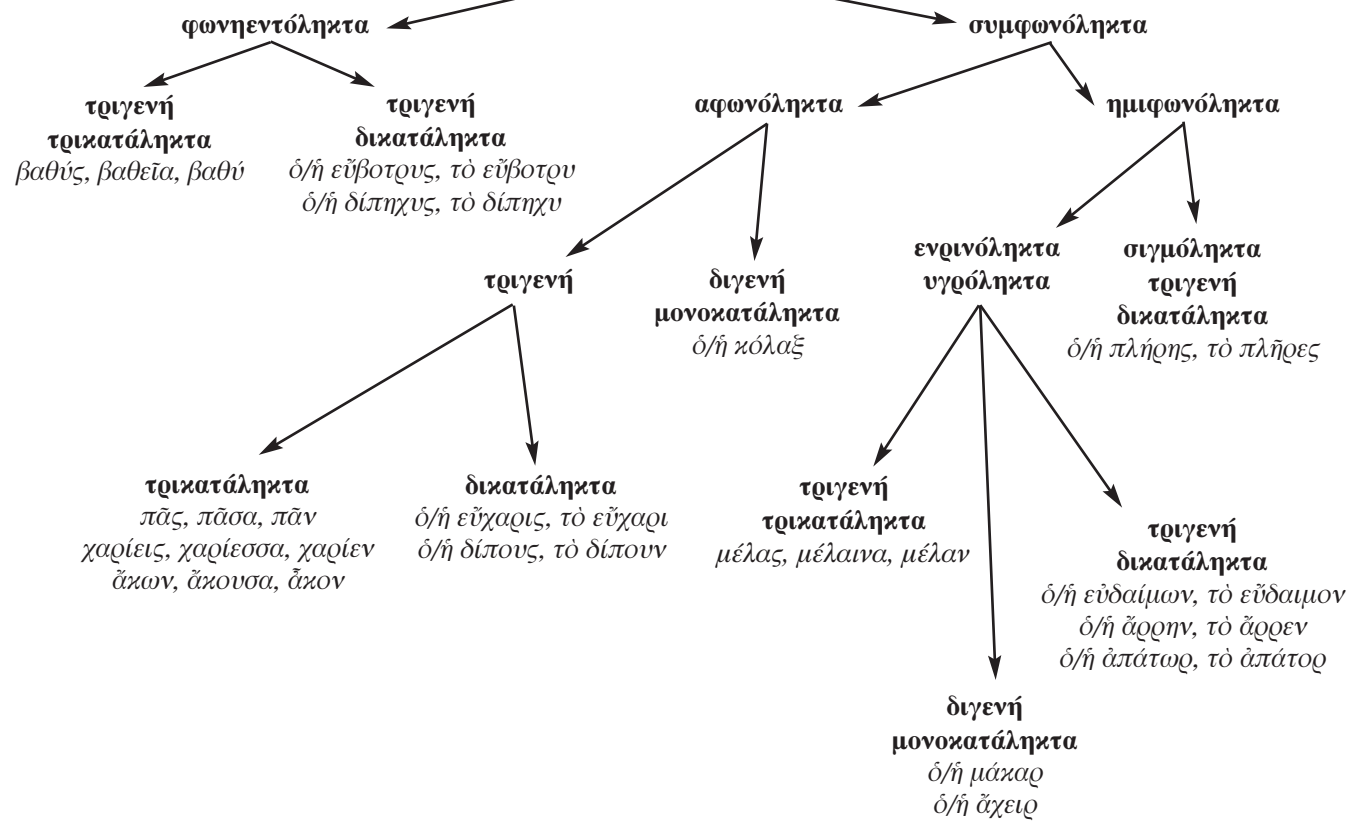

Δ. Τα επίθετα

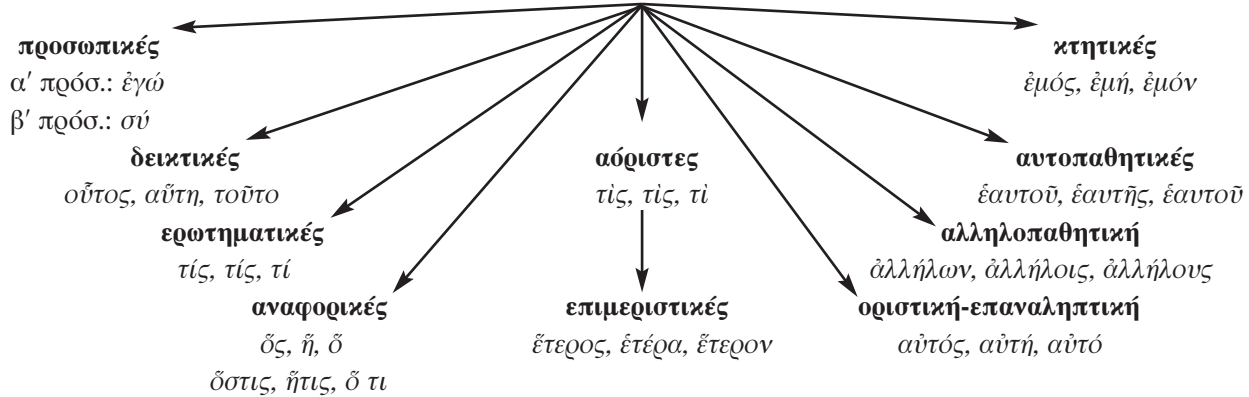
1. Δευτερόκλιτα

2. Τριτόκλιτα

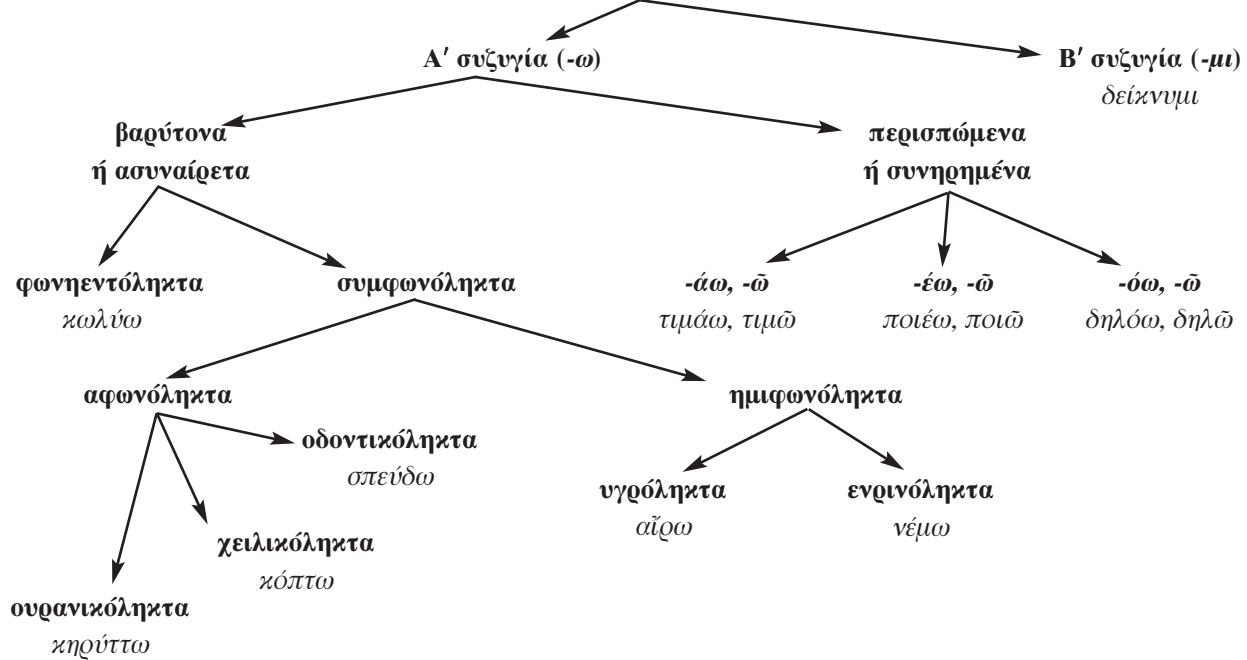

E. Οι αντωνυμίες

ΣΤ. Το ρήμα

1. Οι συζυγίες

2. Η ομαλή αύξηση

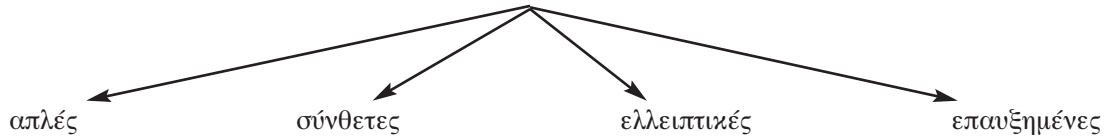
συλλαβική	χρονική
ἐ- λαμβάνω → ἐλάμβανον	α, ε → η ἄρχω → ἡρχον, ἐλπίζω → ἡλπίζον
	αι, ει → η αἴρω → ἡρον, εικάζω → ἡκαζον
	ο → ω ὀρίζω → ὠρίζον
	οι → φ οἰκίζω → ᾠκίζον
	ἰ, ῦ → ἰ, ῦ ἰδρύνω → ἰδρυνον, ὑβρίζω → ὑβρίζον
	αυ, ευ → ηυ αὔξω → ηὔξον, εὔδω → ηὔδον

3. Ο ομαλός αναδιπλασιασμός

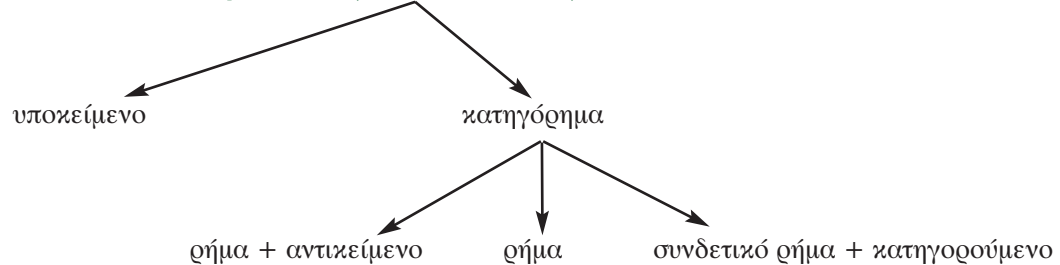
Το ρήμα αρχίζει από:		είδος αναδιπλασιασμού
A.	<ol style="list-style-type: none"> 1. απλό σύμφωνο (εκτός του ρ-) 2. δύο σύμφωνα, από τα οποία: <ul style="list-style-type: none"> το πρώτο είναι άφωνο (κ, γ, χ, π, β, φ, τ, δ, θ) και το δεύτερο υγρό ή ένρικο (μ, ν, λ, ρ) 	επανάληψη του αρχικού συμφώνου + ε <i>λύω</i> → <i>λέλυκα</i> <i>γράφω</i> → <i>γέγραφα</i>
B.	<ol style="list-style-type: none"> 1. διπλό σύμφωνο (ζ, ξ, ψ) 2. ρ- 3. δύο σύμφωνα, χωρίς να είναι το πρώτο άφωνο και το δεύτερο υγρό ή ένρικο 4. τρία σύμφωνα 	συλλαβική αύξηση <i>ψηφίζω</i> → <i>ἐψήφικα</i> <i>ράπτω</i> → <i>ἔρραφα</i> <i>κτείνω</i> → <i>ἔκτονα</i> <i>στρατεύω</i> → <i>ἔστράτευκα</i>
Γ.	φωνήεν ή δίφθογγο	χρονική αύξηση <i>ἐλπίζω</i> → <i>ἤλπικα</i> <i>ἄθροίζω</i> → <i>ἤθροικα</i>

II. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

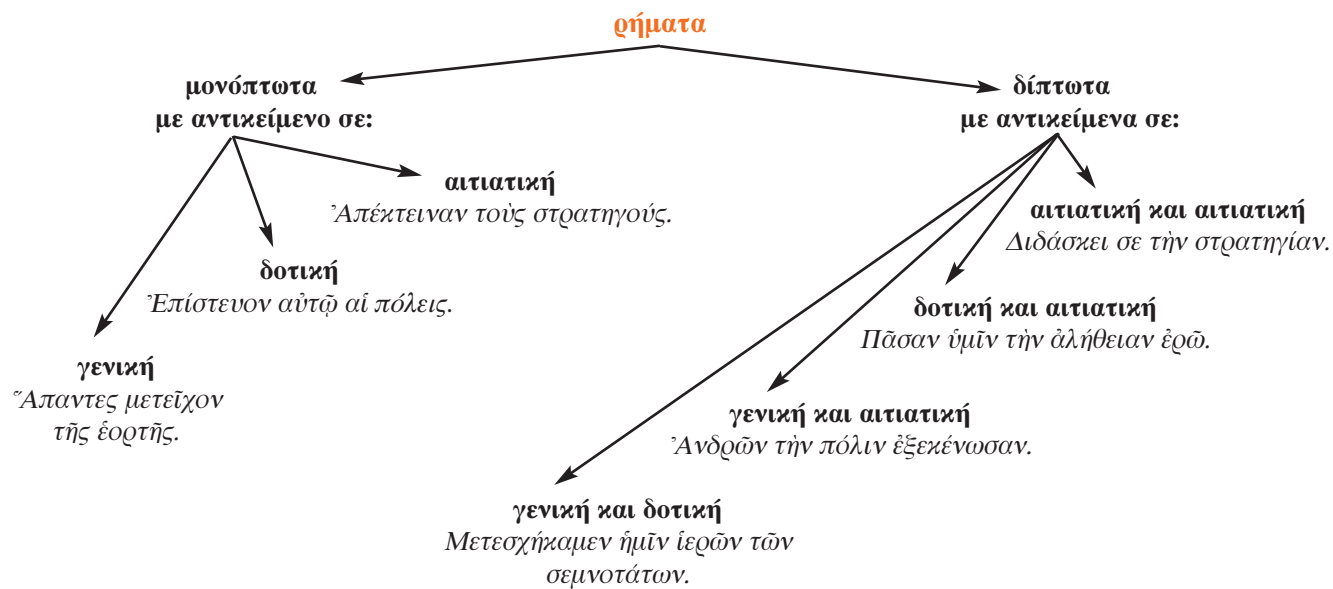
A. Τα είδη των προτάσεων ως προς τους όρους τους

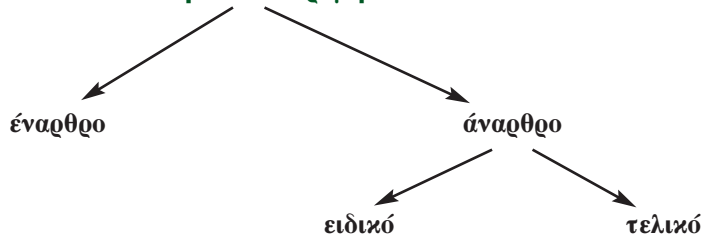
B. Οι βασικοί όροι των απλών προτάσεων

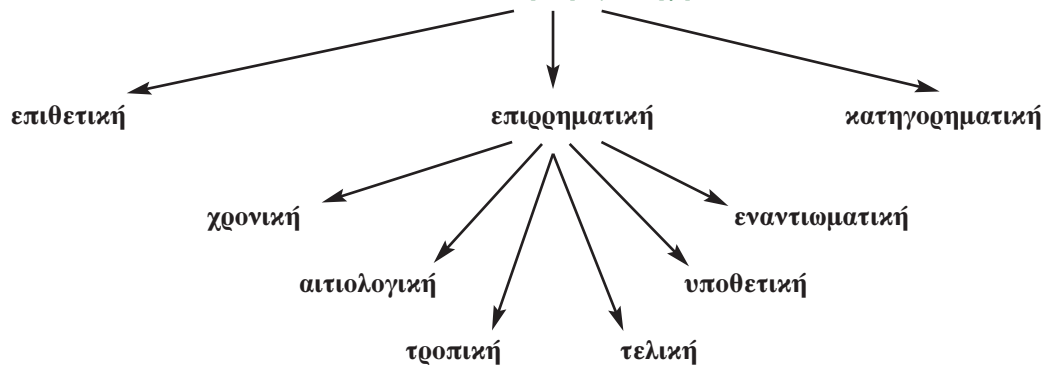
Γ. Το αντικείμενο του ρήματος

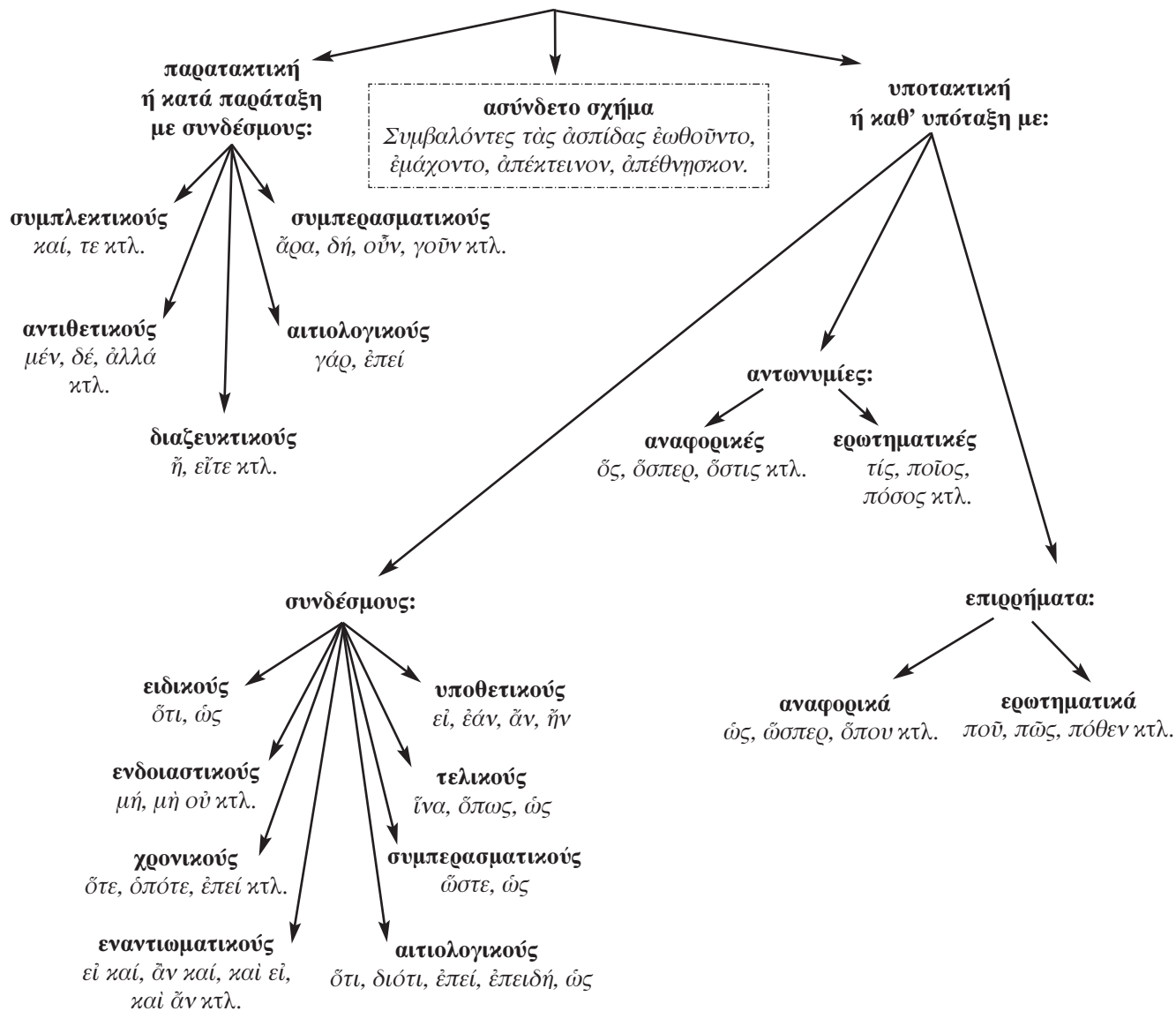
Δ. Τα εἶδη του απαρεμφάτου

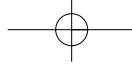

Ε. Τα εἶδη της μετοχής

ΣΤ. Σύνδεση προτάσεων ή όρων προτάσεων

Z. Οι προσδιορισμοί

1. ονοματικοί

2. επιρρηματικοί

1. Οι ονοματικοί προσδιορισμοί

ομοιόπτωτοι

ετερόπτωτοι

κατηγορηματικός προσδιορισμός

π.χ. Ἀγασίλαος **φαιδρῶ** τῶ προσώπῳ ἐκέλευεν.

επιθετικός προσδιορισμός

π.χ. Σύνεμι ἀνθρώποις **τοῖς ἀγαθοῖς**.

επεξήγηση

π.χ. Θανάτῳ τῶ ἀλγίστῳ ἀπώλετο, **λιμῶ**.

παρόθεση

π.χ. Ἀφικνουῦνται εἰς Κερασοῦντα, **πόλιν** Ἑλληνίδα.

σε γενική

κτητική, π.χ. ἡ πόλις **ἡμῶν**

δημοσίου, π.χ. **Σόλωνος** νόμοι

διαίρετική, π.χ. **τῆς γῆς** ἡ ἀρίστη

ύλης, π.χ. **στέφανος δάφνης**

περιεχομένου, π.χ. ἄλλος **ἡμέρων δένδρων**

ιδιότητας, π.χ. ἔργα **ἀρετῆς**

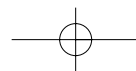
αξίας, π.χ. ἄρτος **ταλάντου ἄξιος**

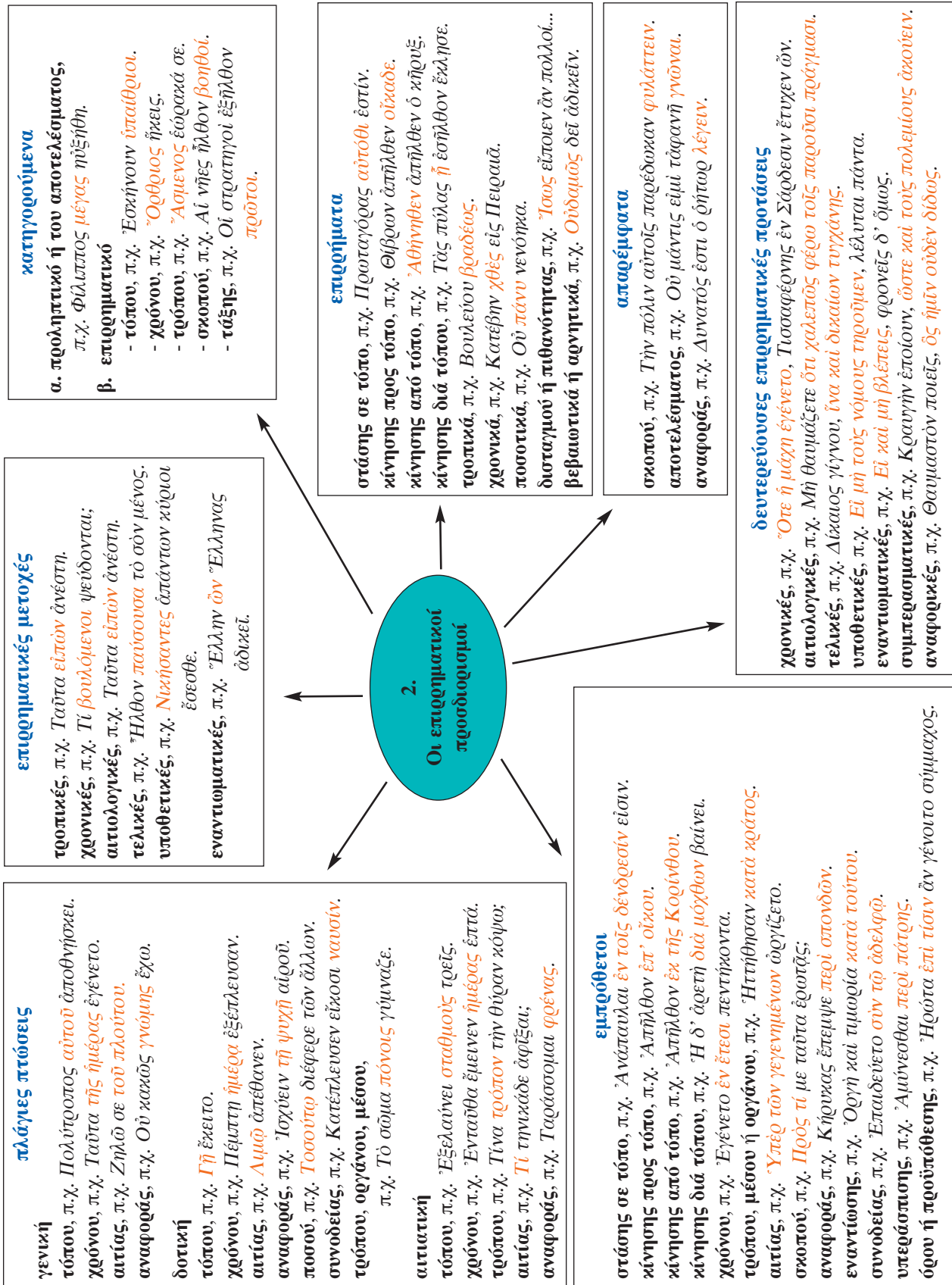
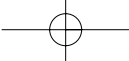
αιτίας, π.χ. **δίκη κλοπῆς**

συγκριτική, π.χ. **τούτου** σοφώτερος

αντικειμενική, π.χ. ἐπιμελής **τῶν φίλων**

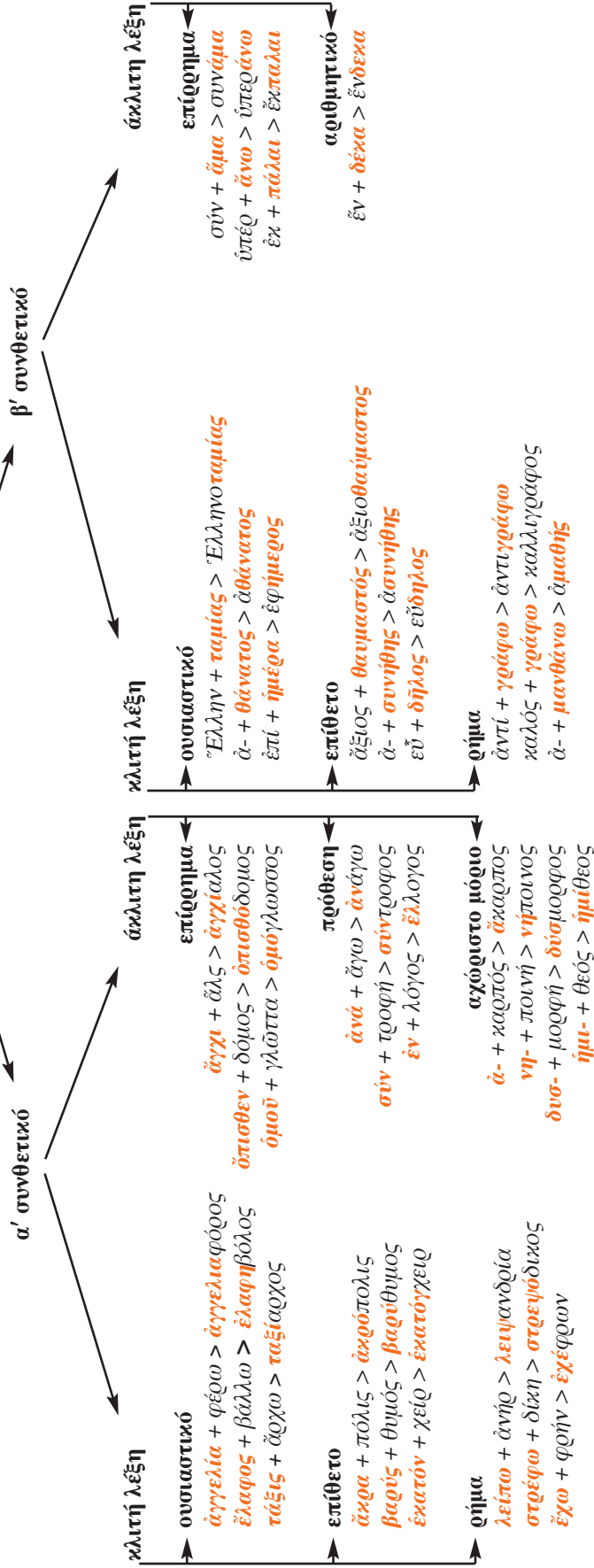
υποκειμενική, π.χ. πόλεμος **Πελοποννησίων** καὶ **Ἀθηναίων**

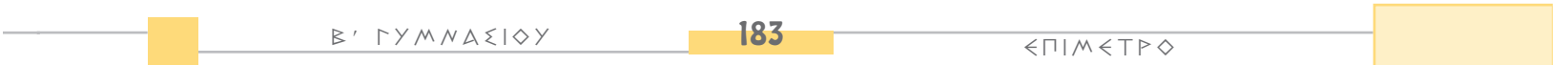
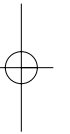
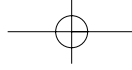

III. ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΝΘΕΣΗ

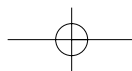

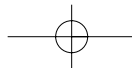

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

183

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιοσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιοσημο θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

ΒΙΒΛΙΟΣΗΜΟ

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

